Голос України

Влада — Радам!

Газета Верховної Ради України ◆ № 152 (402) ◆ Середа, 12 серпня 1992 року ◆ Ціна 1 крб.

Актуально

Зростає кількість жертв

7 серпня о 17.20 казарми, де розквартировано український батальйон миротворчих Сил ООН, були піддані прицільному мінометному обстрілу. Шестеро військовослужбовців, повідомляє прес-служба Міноборони України, поранені. Один із снарядів розірвався в кімнаті, де розміщуються наші офіцери. На щастя, в ній на той момент нікого не було і обійшлося без жертв.

За попередньою інформацією, переданою секретаріатом ООН, втрати миротворчих сил на сьогодні становлять 9 чоловік вбитими (Аргентина — 4, Франція — 3, Непал — 1, Україна — 1) і більш як 20 пораненими, серед них військовослужбовці батальйонів Франції, Канади, України та інших країн.

Міністерства оборони і закордонних справ України через постійного представника у Нью-Йорку звернулись до керівництва ООН з пропозицією вжити рішучих заходів щодо забезпечення статусу миротворчих Сил ООН у колишній Югославії.

Може, й допоможуть

Напруженою залишається ситуація в Нагірному Карабасі. З штабу сил вірменської самооборони повідомили, що азербайджанські війська з установок «Град» і мінометів обстріляли міста Мартуні, Гадрут та село Авдур. Серед місцевих жителів є вбиті та поранені.

Президент Тер-Петросян призначив першим заступником міністра оборони Вірменії генерал-лейтенанта Тер-Григорянца. За словами представника вірменського уряду, це рішення «сприятиме зміцненню обороноздатності республіки і якомога швидшому створенню армії країни».

Тим часом прес-секретар головнокомандуючого об'єднаними збройними силами СНД заявив, що не виключає можливості надання військової допомоги Вірменії.

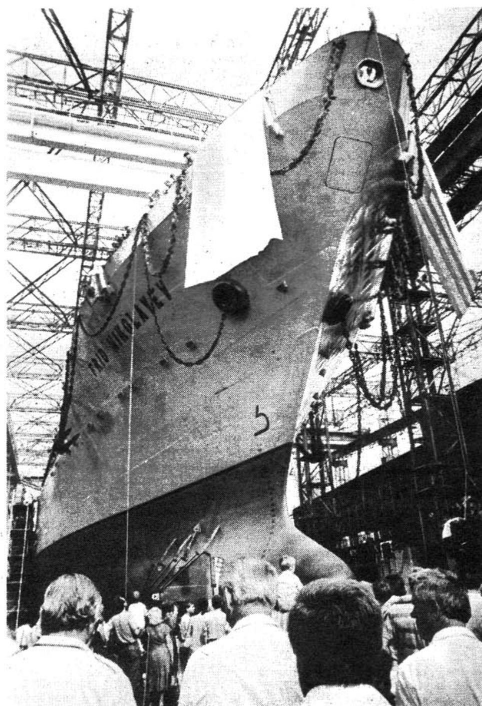
А вони знають своє...

Не відбулася сесія Верховного Меджлісу Нахічевані, на якій планувалося обговорити важливі економічні й політичні питання. За словами глави нахічеванського парламенту Алієва, для проведення сесії не було кворуму, бо депутати від Народного фронту республіки на засідання не прийшли. В той час, коли їх чекали у Верховному Меджлісі, вони зібралися на нараду в будинку Народного фронту...

Прикрі удари природи

У зв'язку з нестерпною спекою тривають пожежі у Білорусі. Різко зросла кількість самозаймань торфу. За два останніх місяці в республіці вигоріло 4600 гектарів лісу. Відкриття мисливського сезону вирішено відкласти до осені.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

Миколаївці — для греків

У корабелів ВО «Суднобудівний завод імені 61 комунара» було справжнє трудове свято. Тут на замовлення грецької фірми «Лавінія» в урочистій обстановці був спущений на воду транспортний рефрижератор «Фріо Миколаїв».

НА ЗНІМКУ: урочистий спуск на воду рефрижератора.

Фото Бориса РИБАКОВА.

НАФТА СУМЩИНИ

Ще один район Сумської області став нафтоносним. Біля села Торутине Конотопського району спеціалісти геологорозвідувальної партії виявили велике родовище нафти і газу. Освоїти його допоможуть бурильники та експлуатаційники свердловин Охтирського нафтогазодобувного управління. Його підприємства працюють в Охтирському і Роменському районах і забезпечують значну кількість підземних енергетичних ресурсів України. В нинішньому році нафтовики видадуть понад план 50 тисяч тонн нафти, яку буде перероблено на бензин для агропромислового комплексу області.

ПРІОРИТЕТ—ЖІНКАМ

Постановою Кабінету Міністрів України схвалено довгострокову програму поліпшення становища жінок, сім'ї, охорони материнства і дитинства. Мета її — створити необхідні умови для раціонального поєднання жінкою професійної зайнятості з материнством, поліпшення становища сім'ї, охорони материнства і дитинства.

Програма, розрахована на період до 2000 року, розроблена Міністерством праці з участю інших міністерств. У ній передбачено здійснення заходів, спрямованих на усунення негативних факторів і поліпшення становища жінки у сфері виробництва і побуту, професійної підготовки і перепідготовки, забезпечення охорони здоров'я матері і дитини, розвиток матеріально-технічної бази жіночих консультацій, лікувально-профілактичних і дитячих закладів.

МАЙБУТНЄ ЄВРЕЙСЬКОГО РЕНЕСАНСУ

Круглий стіл «Історичні, соціально-політичні і культурологічні проблеми єврейського національного відродження в контексті сучасної етнополітичної ситуації в Україні» розпочав свою роботу в Інституті національних відносин і політології АН України. Він організований Комітетом у справах національностей при Кабінеті міністрів, Інститутом національних відносин і політології, Радою національностей Народного Руху, Товариством єврейської культури, Республіканською асоціацією українознавців і присвячений 40-річчю з дня загибелі діячів єврейського антифашистського комітету. Веде його кандидат історичних наук Ю. Шаповал.

З пошти

«НЕВИННІ» ІГРИ

Мовчати далі та мучитися немає сил. До яких пір нашу багатостраждальну Україну будуть ганьбити й поливати брудом? Приклади? Будь ласка! Проходили змагання команд Алчевського металургійного інституту та Львівського вищого військового училища у клубі веселих та винахідливих. Боляче було дивитися на весь цей шабаш. Скільки бруду вилили жваві студенти на нашу символіку, на Україну взагалі. А курсанти? Які ж з них захисники Батьківщини, коли вони не поважають її історії?

Л. ДОНЧЕНКО.

Красний Луч Луганської області.

НАРОДНЕ ДОБРО — НАРОДУ!

Прошу порушити питання про долю дач генералітету та партапаратників у Криму. Всі вони будувалися за народні кошти безплатною солдатською силою. А тому пропоную на дачах виставити караули Національної гвардії і розпочати слідство щодо права володіння ними.

А. СУБОТІН, робітник.

Маріуполь Донецької області.

АГІТАЦІЯ — СПРАВА ПРОФЕСІОНАЛІВ

Почув по радіо, що у Львові виник комітет захисту Криму, члени якого збираються виїжджати до Джанкойського району і проводити там агітацію напередодні референдуму. Але якщо агітація буде такою, яку проводив депутат Степан Хмара зі своєю командою в Севастополі, то я гарантую, що населення проголосує за відокремлення від України. І взагалі я вважаю, що саме завдяки тому вояжу в Криму піднялася хвиля збирання підписів на користь референдуму. Звичайно, роз'яснювальну роботу проводити потрібно обов'язково, але це повинні робити професіонали.

В. ЛЯЩЕНКО.

Сімферополь.

ПИТИ!

Є на Донбасі чудове місто — Горлівка. Славиться воно своїми трударями-шахтарями. Але ніхто чомусь не піклується про них. Стояли раніше на вулицях літні лотки, де можна було купити у спекотний день склянку звичайної газованої води, нині ж їх вдень зі свічкою шукати треба. Невигідно водичкою торгувати. От і мріють нині горлівчани про водичку, як про щось заморське.

В. ЛЕВИЦЬКИЙ, інженер.

Горлівка Донецької області.

Пишемо нову Конституцію України

Якої ви думки про громадянство?—

експрес-інтерв'ю з київськими перехожими

В. СМОЛЯКОВ, інженер:

— Якщо не помиляюсь, усе, що стосується громадянства, викладено у другому розділі проекту Конституції. Я приєднуюсь до концептуальної точки зору: мешканці України повинні мати її громадянство, а подвійне громадянство нічого, крім непотрібних додаткових проблем і життєвих колізій, не принесе.

І. РАЙДУЖНА, студентка:

— Я — українка і тим пишаюсь. І скажу от що: ми вже чули, що росіян на Україні ледве не утискають. Це подалеє й зараз, зокрема в Криму. Брудної води спекуляція. З росіянами нас побратала історія, це набагато більше важить, ніж Кравчук або Єльцин, той чи інший герб у паспорті. Та коли ж ми второпаємо, що можна бути одразу і патріотом своєї землі, і просто людяним. Я про ту людяність, що не різнить один від одного ні єврея, ні українця, ні ефіопа. Я про людяність, яка живе на вулиці, у сім'ї, а не у захмарних сферах політики. Мене громадянство, про яке йдеться в проекті, влаштовує.

Степан БРИЛЬ, робітник:

— Згоден з проектом. Пригнічує тільки, що живу в країні, де поки що права реалізовуються тільки на папері. Враження таке, що живеш, ніби голий: у магазинах луплять з тебе три шкіри, пішов на ринок по запчастини до автомобіля — одержав по пиці, вдома зламався телевізор — виклик телемайстра, сповістили, обійдеться мені у 400 ре. А так я нічого, сувеpенний, неголодний, черевики тільки розлізлися, а у комерційних кіосках п'ятизначні цифри. Все одно куплю калькулятора і прийму українське громадянство. А коли серйозно: нудить мене від політики. Краще жилося б — менше б патякали.

Валентина, брокер:

— Я — росіянка. І взагалі, не проти мати поряд з українським — російське підданство. Час надто непевний. А потім, Україна поки що не дала гарантій, що захистить нас в разі економічного колапсу, а то й голоду. Я на хліб з ікринкою за Стендалем (півскибки — чорною, півскибки — червоною) ще зароблю, а пенсіонери, а інваліди, а студенти?! Єльцин, принаймні, гарантує захист інтересів росіян по всій території СНД. А втім, і йому нема віри.

Іван ПІДЛУЖНИЙ, перукар:

— Ви про проект? Там записано, що мої права поважаються і я незалежний у тому, з ким і про що розмовляти. Так от з вами я розмовляти не хочу. А Кравчуку б сказав: розділ про громадянство — то найбільша удача проекту Конституції. Навіть дивно: за складністю ця проблема нагадала мені переведення стрілок годинника на годину назад. Тільки тепер ніби перевели вперед. Принаймні, так здається.

Сергій ВУСАТИЙ.

У ПОШУКАХ КОМПРОМІСУ

Кримська проблема

У статтях 110—113 глави 17 проекту нової Конституції України чітко визначено місце Республіки Крим: вона є автономною складовою частиною України, самостійно вирішує питання, віднесені до її відання Конституцією та законами України. Крім того, Крим братиме участь у розв'язанні питань, віднесених до відання України, в Національних Зборах, уряді та інших центральних держорганах України, матиме в них квоти представництва. Але з другого боку — закони і Конституція України, прийняті в межах її компетенції, обов'язкові для виконання в Криму. Певно, саме цей пункт викликає різке заперечення значних політичних сил Криму, які постійно збурюють політичну обстановку на півострові, ставлять його населення на межу конфронтації. Тому й спокій у Криму великою мірою залежить від настроїв і політичних переконань народних депутатів. Вони різні, часто протилежні.

Кореспондент «ГУ» взяв коротенькі інтерв'ю у кримських парламентаріїв після того, як вони прийняли рішення про мораторій на референдум. Отже, перспектива україно-кримських відносин очима кримських народних депутатів.

Точки зору народних депутатів Криму

Тетяна КРИЦЬКА (фракція «Демократичний Крим», група «За громадянський мир і міжнаціональну злагоду»):

— Я хотіла, щоб ставлення до нас було як до автономної республіки зі специфічними природними, економічними, кліматичними особливостями, інфраструктурою тощо. Хотілося, щоб Україна нам більше допомагала, бо Крим є Крим. А взагалі, я як людина, що багато років пропрацювала у виконавчих структурах влади, ніколи не відчувала тиску на Крим з боку України. Я не можу уявити, що Крим піде з України, і як депутат все робитиму, щоб цього не сталося. Пояснюватиму це своїм виборцям і переконана — люди мене зрозуміють правильно.

Іван ХОДИКІН (група «За громадянський мир і міжнаціональну злагоду»):

— Я оптиміст. Відстоював і відстоюватиму одну точку зору: Крим повинен бути в складі України і відносини з нею матиме нормальні й цивілізовані. Звичайно, в Києві можлива зміна політичного курсу щодо Криму, але не думаю, що це триватиме довго. Велику політику, врешті-решт, визначають не політики, а народ України. Я сам росіянин, знаю український і російський народи, знаю стосунки між простими людьми: вони не допустять конфронтації. А Крим я бачу регіоном з максимумом соціально-економічних і політичних прав, але в складі України.

Юрій ЗЕЛЕНІН (фракція «Республіка»):

— Ці відносини повинні розвиватися в бік одержання Кримом якомога більших повноважень і в економіці, і в політиці. Коли Україна піде на створення федерації, то це може бути одним із можливих варіантів розвитку наших відносин. Безумовне відділення Криму від України не підтримую, і моє переконання в цьому плані грунтується на здоровому глузді.

Борис КИЗИЛОВ (фракція «Республіка», РРК):

— Я прихильник проведення референдуму про незалежність Криму, але найреальніша перспектива на ближчі роки — це конфедеративні відносини з Україною, точніше, конфедеративний союз. Прийнявши громадянство, гімн, герб, прапор Криму, ми вийдемо за межі федерації, це не союзні держави, а союз держав. Це, на мій погляд, найоптимальніший варіант, який цілком можливо реалізувати. Закон про розмежування повноважень між Україною і Кримом мене повністю не влаштовує. Я не прихильник, так би мовити, розкопування могил, але в акті 1954 року про передачу Криму Україні вбачаю в першу чергу моральний аспект: територію ще можна комусь передавати, але народ — ніколи. Я хотів би бути громадянином Криму і Росії, а інші, наприклад, Криму й України. З цього все повинно починатися.

В'ячеслав ЗАРУБІН (фракція «Республіка»):

— Крим бачу суверенною державою, яка сама вибирає, з ким їй укладати договори і підписувати союзи. Такими державами, на мій погляд, в першу чергу мають бути Україна і Росія. Ми хочемо спершу визначитися самі, а те, що я бачу нині у відносинах з Україною, розцінюю як викручування рук. Мій ідеал — гасло «Крим — для кримців», яке висунув в 1918 році Челебі Джейхан, видатний кримськотатарський демократ, якого без суду розстріляли в тому ж році більшовики. Крим сьогодні — це яблуко розбрату між двома державами, а для мене однаково дорогі і «матушка Россия» і «ненька-Україна», тому ми повинні визначитися самі.

Ліля ЛЕВЧЕНКО (незалежний депутат):

— У Криму сьогодні зневажаються всі права людини і всі закони, і почалося це з того, що зруйнували СРСР, а в перших рядах руйнівників — Л. Кравчук і Б. Єльцин. Було перекреслено волю народів про необхідність збереження Союзу, висловлену на двох референдумах. Але Україна задумала це першою і буквально на ходу змінювала закони і свою Конституцію, почала тиснути на Крим, втручатися в його справи без згоди на те кримського парламенту і кримського народу. Крим ніколи не був український: у 1954 році народ півострова незаконно «подарували» Україні. Тому в цій ситуації треба надати на всеукраїнському референдумі право голосу народові. Особисто я не уявляю життя Криму без Росії, яка протягом століть рятувала його від Туреччини, від фашизму. Я сповідую ідею «Крим — додому в Росію», хоча й можу погодитися на те, щоб Крим не належав ні Україні, ні Росії. І не треба Україні нас лякати тим, що вона відключить дніпровську воду: жили колись і без води. Крім того, вона радіоактивна, а Дніпро не в Україні починається. І взагалі, СРСР, навіть не існуючи на папері, живе в крові народів і повинен жити.

Вадим МОРДАШОВ (фракція «Республіка», РРК):

— Я переконаний: рано чи пізно, а Україна зрозуміє, що Крим є гнойовиком на її тілі. Ідеал для Криму — держава з нормальними зв'язками і з Росією, і з Україною, але незалежна. Інакше так триватиме й далі: Москва хотітиме Крим забрати, а Київ — не віддати. Треба забрати в них обох це яблуко розбрату.

Сергій КУНІЦИН (народний депутат України від Криму, голова всекримського конгресу депутатів усіх рівнів «За громадянський мир і міжнаціональну злагоду»):

— Останні події в Криму переконують: політична ситуація тут певною мірою стабілізується. Свою роль у цьому зіграло пом'якшення у відносинах між Україною і Росією, багатьох протверезили ті міжнаціональні конфлікти, що палають навколо. Останні «козирі» з рук РРК вибив Закон України про розмежування повноважень. Політичний розбрат втомив людей, вони хочуть одного: нормально жити. Ми готуватимемо другий всекримський конгрес депутатів усіх рівнів, запросили на нього голову нашого парламенту М. Багрова, голову уряду В. Курашика, щоб розглянути питання нашого ставлення до Конституції України, прийняття кримського Закону про місцеві Ради й місцеве самоврядування. Головне сьогодні — не впасти в політичні амбіції й емоції, а роз'яснити кримчанам, що Крим одержав величезні повноваження, які треба реально реалізувати. Не довелося б нам віддавати частину цих повноважень. Треба збирати врожай, готувати міста й села до осінньо-зимового періоду — це головні завдання в Криму. А буде мало повноважень — ще раз обговоримо це питання з Україною. Переконаний: вона не відмовить, аби це пішло на загальне благо.

Анушаван ДАНЕЛЯН (голова постійної Комісії ВР Криму з національної політики, міжреспубліканських відносин і культури):

— Ми ще в Ялті на засіданні Президії наших парламентів вирішили: відносини повинні бути правові й конституційні. Законом про розмежування повноважень ми заклали основу наших відносин і повинні чітко їх додержувати. Я завжди виступав за якомога більшу самостійність Криму на основі взаємного компромісу, якого сьогодні досягнуто.

Записав **Володимир СКАЧКО,** спеціальний кореспондент «Голосу України».
Сімферополь — Київ.

Жнива-92

«БУДЕ УКРАЇНА З ХЛІБОМ»,—

сказав міністр сільського господарства Василь Ткачук, побувавши на Черкащині

Слава Богу, не справдилися найпохмуріші прогнози щодо урожаю нинішнього року ранніх зернових. У більшості господарств Черкаської області перші сотні скошених і обмолочених хлібних масивів дають по 35—40 центнерів з гектара. На родючих ланах Чорнобаївського та Золотоніського районів — по 50—55. Отже, позідомим міністра представник Президента Костянтин Ятреб, область за держзамовлення у 672 тисячі 245 тонн здасть державі не менше двох мільйонів тонн зерна. Це, звичайно, не рекордний збір, але більше, ніж у минулому році.

Міністр сільського господарства мав змогу пересвідчитися у прогнозах представника Президента, побувавши на жнивах у Золотоніському, Канівському, Черкаському районах, ознайомившись з роботою дослідно-селекційних станцій, фермерських і колективних господарств.

— Я їду з Черкащини з добрим настроєм, бо побачив, що ми будемо з хлібом, — сказав Василь Ткачук.

Лідія ТИТАРЕНКО, власний кореспондент «Голосу України».
Черкаська область.

Звернення Міністерства закордонних справ України до голови Ради Безпеки ООН

Міністерство закордонних справ України уповноважено заявити, що уряд України висловлює глибоку стурбованість і тривогу з приводу злочинних дій ворогуючих сторін в районі Сараєва, які привели до нових втрат серед контингенту українських збройних сил. Обстріли військовослужбовців СООНО є грубим порушенням принципів та норм міжнародного права і можуть розглядатися урядами країн, що надсилають свої військові контингенти до миротворчих сил ООН, як ворожі акції проти їх громадян. Уряд України рішуче вимагає від конфліктуючих сторін, зокрема уряду Боснії та Герцеговини, а також Сербії, вжити всіх можливих заходів для негайного і беззастережного припинення ворожих дій проти миротворчих сил ООН, включаючи український батальйон, в секторі Сараєво.

Уряд України звертається до Ради Безпеки ООН з проханням використати весь авторитет і всі можливості Організації з метою забезпечення максимальної безпеки військовослужбовців українського контингенту Сил ООН в Сараєві та для проведення ретельного розслідування інцидентів від 31.07.92 та 07.08.92. Ми висловлюємо надію, що Радою Безпеки, згідно Статуту ООН, будуть вироблені ефективні заходи по забезпеченню умов діяльності і власної безпеки військовослужбовців Сил ООН, а також заходи адекватної протидії в разі поновлення підступних обстрілів.

Уряд України заявляє, що в разі поновлення ворожих дій проти українських військовослужбовців і нових жертв Верховною Радою України може бути розглянуте питання про відкликання контингенту Збройних Сил України зі складу Сил ООН по підтриманню миру в Сараєві.

СЕЛО—ВІДРОДЖЕННЯ ГОСПОДАРЯ

Про перебудову структури виробництва в Україні (сільське господарство)

Україна стала незалежною державою. Для її народу це єдиний можливий вихід з багатовікового лихоліття, економічного, політичного й морального занепаду. Держава повинна стати багатою і квітучою, бо має для цього урожайні землі, мінеральну сировину, потужне машинобудування, високий освітній рівень населення, розвинені культуру і науку.

Щоб видертися з глибокої ями нерентабельного виробництва, потрібно перебудувати його структуру. Україна повинна спертись на власну незалежну енергетику, мати прибуткові і сільське господарство, і всі інші галузі промисловості, що розвиваються на власній сировинній базі, стати експортером машин і наукомісткого виробництва.

І. ДВІ ГИРІ НА НОГАХ

У створенні загальної стратегії перебудови виділяють окремі ключові ділянки, одніею з яких є сільське господарство. Це найважливіша складова господарського механізму держави. Особливе значення має вона для України, яка споконвічно була землеробською країною. Парламент республіки визначив курс на пріоритетний розвиток села.

Приватизація землі і майна шляхом рівномірного його розподілу між селянами є неможливою. Як за кількістю машин, так і за їх якістю технічне оснащення сільського господарства України є аж зовсім недостатнім. Зокрема, на 100 га землі у нас 13 тракторів, для порівняння: у ФРН — 139, у Польщі — 76. Технічний рівень машин надзвичайно низький, термін служби поступається закордонним зразкам у 3—10 разів. Недостатня комплектація пристроїв на один агрегат призводить до багатократних проїздів полями, ущільнення грунту, зайвої витрати пального. Брак запасних частин, неякісне сервісне обслуговування здійснювані майже тисячею ремонтно-транспортних станцій республіки, зумовлюють передчасне зношування машин. Хоча в колишньому СРСР і випускали найбільше у світі сільськогосподарської техніки, нові надходження її в господарства практично замінювали машини, які вийшли з ладу, і внаслідок цього кількість працездатних агрегатів залишалася майже постійною.

За останні два роки через знецінення банківських капіталів господарств, диспропорцію цін на продукцію села та продукцію індустрії різко скоротилися постачання господарствам техніки, добрив, гербіцидів, а також обсяг послуг.*

Специфіка сільського господарства полягає у сезонності й стислості строків виконання робіт. У певний час і за певну кількість днів треба і посіяти, і довести поле до ладу. Як свідчать дослідження, за високої якості і вчасності виконання технологічних операцій урожай зростає мало не удвічі порівняно з середнім. А щоб цього досягти, потрібні термінові заходи, пов'язані з приведенням у робочий стан хоча б тієї техніки, яку мають господарства України.

Тут є дві нагальні проблеми: наповнення ринку запасними частинами і наявність потрібної кількості пального і мастил.

Є й стратегічні проблеми сільського господарства, без розв'язання яких ми не зможемо добитися піднесення сільськогосподарського виробництва. Центральна, Східна і Південна Україна є багатющою житницею. Родюча земля, благодатний клімат, працьовиті люди — все це дає можливість розвинути широкий спектр сільського господарства — зернового, олійного, концентрованих кормів і відповідно до цього — м'ясного тваринництва. Західні й північні області тяжіли б у бік луківництва, молочного тваринництва, вирощування цукрових буряків, картоплі й льону.

В урожайному 1990 році українські хлібороби зібрали 52 мільйони тонн зерна. У тому ж році Україна продала два, а закупила 5 мільйонів тонн. Така ж історія із зерном повторилася і в 1991 році. Ми знову імпортували зерно. У чому ж причини такої стійкої ненормальності?

Їх дві. Перша — безгосподарність: дуже великі втрати і специфічна структура виробництва. Щороку близько 40 відсотків урожаю гине через погану сільськогосподарську техніку, розкрадання та неякісне збереження. Щоб позбутись цього ганебного явища, треба провести приватизацію колгоспів, радгоспів. Можливо, ті ж самі селяни, але вже приватні власники, чи то фермери, чи об'єднані у кооперативи, внаслідок браку техніки і збоїв перехідного періоду зберуть дещо менший урожай, але не дадуть йому загинути.

Другою причиною є структура сільськогосподарського виробництва республіки. Вона зорієнтована на експорт в основному продукції тваринництва. У 1990 році ми експортували 310 тисяч тонн м'ясопродуктів на суму мільярд доларів, молокопродуктів — на 1,5 мільярда, цукру і кондитерських виробів — на 1,5 мільярда, понад 300 тисяч тонн олії — на 170 мільйонів, картоплі, овочів, фруктів, баштанних культур та винограду — на суму близько 250 мільйонів, а також солі на суму понад 200 мільйонів доларів. Основна стаття імпорту — рибні товари на суму понад мільярд доларів. Загальний баланс зовнішньої торгівлі сільськогосподарською продукцією позитивний, у 1990 році він становив 3,5 мільярда доларів.*

Основними ринками нашої сільськогосподарської продукції є Росія і всі інші республіки СНД. Росія ввозить м'яса майже на мільярд доларів, цукру на суму понад 900 мільйонів, а також олію, молочні продукти, кондитерські вироби. Все разом становить суму понад 3 мільярди доларів. Основною статтею експорту в інші республіки є цукор. Зокрема, до Туркменістану, в якого ми сподіваємось купувати газ, експортуємо цукор і кондитерські вироби на суму до 6 мільйонів доларів.* Ці ринки збуту потрібно зберегти. Втратити ринок дуже легко, а от знайти його — набагато важче. Отже, маємо інтенсифікувати виробництво цукру м'яса, молочної продукції, олії і особливо переробне господарство цих продуктів.

Таке завдання вимагає уважного вивчення стану тваринництва в Україні. В цілому по Україні маємо близько 24 мільйонів голів великої рогатої худоби (ВРХ), або в умовних головах** — ум. г. — 17,5 мільйона, 18 мільйонів свиней (6 млн. ум. г.), 243 мільйони голів птиці (5 млн.), 9 мільйонів овець і кіз (мільйон ум. г) — разом близько 30 мільйонів ум. голів. У 1991 році вироблено понад 4 млн. т. м'яса, з яких вивезено десь 331 тис. т., 23 млн. т. молока, з яких вивезено 1,5 млн. т. На одного жителя республіки припадає по 70 кг м'яса на рік*** при нормі 84 кг на рік.

На кожну умовну голову слід виділити 1—1,5 га угідь. Таким чином, для утримання цього поголів'я потрібно було б 30—45 мільйонів гектарів угідь. А ми маємо лише 40 мільйонів.

Отож, становище в тваринництві, зумовлене здатністю господарств прогодувати поголів'я і пов'язане з необхідністю забезпечити населення республіки продуктами харчування, а також експорт продукції тваринництва, є дуже напружене. Потрібні термінові великі й цілеспрямовані капіталовкладення у сільське господарство. Разом з тим необхідно змінити кількісний розподіл тварин за видами.

---

*) Для порівняння зауважимо, що на світовому ринку відношення цін на техніку до вартості тонни зерна становить: комбайн типу «Командор 228 с» (фірма Клаас) — 1000 т.; трактор — 100 т.; тонна прокату — 1,2 т.; 1000 кВт/год електроенергії — 0,3 т. зерна.

*)Для інформації назвемо продукти, що їх особливо високо цінують на світовому ринку: волокно льону — 950 доларів за тонну, коноплі — 930, вовна — понад 5000, плодовоягідні — 550, соняшник — 500 доларів за тонну.

Кондитерські вироби коштують 5800 доларів за тонну, коли за тонну какао потрібно заплатити тільки 2000 доларів, а за цукор — 420. Отже, треба сміливо купувати какао і виробляти кондвироби. За макаронні вироби платять 1300 доларів за тонну, хоча зерно коштує 160.

*)У переговорах про туркменський газ йдеться за імпорт 20 мільярдів метрів кубічних газу на суму 1,5 мільярда доларів.

**)Одна умовна голова відповідає: дорослій корові; трьом свиням у віці понад дев'ять місяців; п'ятдесятьом головам птиці масою 1,5 кг кожна; десятьом овечкам і козам; коню.

***)У США — 114 кг, в Угорщині — 112 кг м'яса на одну особу на рік.

Ігор ЮХНОВСЬКИЙ, Державний радник України з питань науково-технічної політики, член Президії Верховної Ради України.

(Далі буде).

Луцькі контрасти

НЕ ЦУКРОМ ЄДИНИМ...

Луцьке виробниче торгово-шовкове об'єднання — одне з найбільших текстильних підприємств в Україні. Працює тут 5400 чоловік, які виробляють на рік 10 мільйонів погонних метрів костюмних тканин 10 артикулів і малюнків, а також три мільйони погонних метрів гардинних тканин. Що важливо в цей нестабільний час, колектив не зменшує обсягів виробництва. Тут не знають, що таке безробіття, масове скорочення трудівників.

Як вдалося такого досягнути? Пояснення дає генеральний директор цього підприємства Михайло Землянко.

— Головне для нас — мати сировину, вигідно збути вироблені тканини,— сказав Михайло Іванович.— Усім відомо, що під лежачий камінь вода не тече. Осьми й почали самі шукати, як, де і за що придбати сировину для об'єднання. Раніше були стабільні зв'язки з Росією. Сьогодні їх немає. Нас постійно просять: «Дайте цукор!» І ми даємо, але цей цукор... російський. З фондів області ж не взяли жодного кілограма. Ми єдине в Україні підприємство, яке виробляє для цукрової і металургійної промисловості фільтрувальну тканину. Саме вона дуже дефіцитна в Росії. Її в нас постійно просять. Ми даємо їм фільтрувальну тканину, вони нам за неї — цукор, а за нього купуємо потрібну нам сировину. Вигідно? Звичайно. Крім того, наш колектив успішно вийшов зі своєю продукцією на міжнародний ринок. Костюмні тканини в нас купують престижні фірми Німеччини, Данії та інших країн Заходу. В цьому році продали більше чотирьох мільйонів погонних метрів костюмних тканин на експорт. Отже, є своя валюта. Якщо чесно, то за рахунок валюти, вдалих бартерних операцій нам і вдалося зберегти колектив, більш-менш стабільно працювати.

А до сказаного я додам, що в цьому колективі працює 75 відсотків жінок, середній вік яких — 25 років. І кожного року тут відбувається 300—350 весіль. Кожну молоду пару підприємство підтримує матеріально.

Богдан БЕРЕКЕТА.
Волинська область.

ФОСФОРИТИ Є? Є.

Україна володіє досить розвинутою промисловістю з переробки фосфоритів на концентровані мінеральні добрива. Проте сьогодні значна частина підприємств вимушено простоює за браком сировини. Причина банальна: якщо минулого року 70—80 відсотків необхідної сировини завозили з Кольського півострова, то в цьому році Росія погодилася поставити українським підприємствам хіба що 50 відсотків потрібного.

Щоб забезпечити сільське господарство добривами, а промисловість сировиною для нормальної роботи, Колегія Держкомгеології України вирішила створити комплексну програму «Фосфорити України». І хоч роботи над її втіленням ще непочатий край, однак уже сьогодні зроблено значний зачин: за останні півтора року розвідано родовища фосфоритів із прогнозними запасами до 2200 мільйонів тонн.

КОНЦЕПЦІЯ СУДОВО-ПРАВОВОЇ РЕФО

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКР
ПРО КОНЦЕПЦІЮ СУДОВО ПРАВОВОЇ РЕФОРМИ В УКР

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Схвалити в основному Концепцію судово-правової реформи в Україні.

2. Доручити Кабінету Міністрів України, Комісії Верховної Ради України у питаннях законодавства і законності, Верховному Суду України протягом 1992 року підготувати і подати на розгляд Верховної Ради України проекти законів про судоустрій та адвокатуру, про внесення змін і доповнень до Кримінально-процесуального і Цивільно-процесуального кодексів України щодо одноособового судового розгляду кримінальних і цивільних справ, про судову перевірку законності арешту або утримання під арештом громадянина, забезпечення підозрюваному і обвинуваченому права на захист. Продовжити інтенсивну роботу по підготовці Кримінально-процесуального, Цивільно-процесуального, Кримінального, Цивільного кодексів України, Кодексу про адміністративні правопорушення, Кодексу законів про
дарського (торгового) код
Підготувати пропозиції про
Верховній Раді України Ін
давства і правової реформи

3. Кабінету Міністрів Ук
ня 1993 року розробити і
гляд Верховної Ради Ук
нормативні акти з питань
нічного, житлово-побут
суддів і слідчих, про за
правоохоронних органів
придатними для виконання

У 1993 році розпочати, а
вершити формування основ
матеріально-технічної бази,
п'ютерні системи ведення
вових актів.

Голова Верховної

м. Київ
28 квітня 1992 року

I. УМОВИ І ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА НЕОБХІДНІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ СУДОВО-ПРАВОВОЇ РЕФОРМИ

Прийняття Декларації про державний суверенітет України і Акта проголошення незалежності України, а також реальне забезпечення прав і свобод громадян, затвердження верховенства закону обумовлюють необхідність проведення судово-правової реформи.

Необхідність судово-правової реформи обумовлена і тим, що суди республіки, вся система юстиції і чинне законодавство, яке регулює діяльність правоохоронних органів, переживають глибоку кризу, викликану багатьма факторами, які негативно впливали на їх діяльність. Суди не завжди надійно охороняли права і свободи людини, являли собою важливий інструмент командно-адміністративної системи і змушені були бути провідниками її волі. Суд не мав влади, а влада безконтрольно користувалась судом. Судово-правова реформа повинна привести судову систему, а також всі галузі права у відповідність із соціально-економічними та політичними змінами, що відбулись у суспільстві.

Кризові явища посилюються надмірною перевантаженістю судів та правоохоронних органів, що негативно впливає на результати їх діяльності. В той час, коли в країні створилась тривожна ситуація, викликана загрозливим ростом злочинності, діюча система кримінальної юстиції не виконує покладені на неї завдання. Протягом 1991 року вчинено 405500 злочинів, що на 9,7% більше, ніж у 1990 році. З них розкрито всього 52,3 %. З числа розкритих справи тільки про кожен другий злочин передані на розгляд судів. Таким чином майже 3/4 вчинених злочинів не були предметом розгляду суду. Щорічно судами розглядається близько одного мільйона цивільних, кримінальних справ та справ про адміністративні правопорушення. Кожен слідчий МВС щорічно веде розслідування не менше 80 справ.

Становище погіршується недостатньою соціально-економічною захищеністю суддів і слідчих.

До цього часу не зжиті факти втручання в діяльність правосуддя.

II. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ СУДОВО-ПРАВОВОЇ РЕФОРМИ

Головною метою судово-правової реформи і формування незалежної судової влади є перебудова судової системи, створення нового законодавства, вдосконалення форм судочинства. В ході реформи необхідно:

— шляхом ефективного розмежування повноважень гарантувати самостійність і незалежність судових органів від впливу законодавчої і виконавчої влади;

— реалізувати демократичні ідеї правосуддя, вироблені світовою практикою і наукою;

— створити систему законодавства про судоустрій, яке б забезпечило незалежність судової влади;

— поступово здійснити спеціалізацію судів;

— максимально наблизити суди до населення;

— чітко визначити компетенцію різних ланок судової системи;

— гарантувати право громадянина на розгляд його справи компетентним, незалежним і неупередженим судом.

Основними принципами судово-правової реформи є:

— створення такого судочинства, яке максимально гарантувало б право на судовий захист, рівність громадян перед законом, створило б умови для дійсної змагальності і реалізації презумпції невинності;

— відповідність нормативних актів з питань діяльності судів і органів юстиції вимогам міжнародних угод, ратифікованих Україною;

— радикальне реформування матеріального і процесуального законодавства, деідеологізування і наповнення його гуманістичним змістом;

— виключення з кримінального закону діянь, які в сучасних умовах не можуть визнаватись злочинами;

— реформування системи кримінальних покарань;

— диференціювання форм судочинства, зокрема в залежності від ступеню тяжкості злочину;

— розгляд окремих категорій судових справ суддями одноособово, а також колегіями професійних суддів та суддями з розширеною колегією судових засідателів;

— чітке визначення умов допустимості доказів;

— встановлення судового контролю за законністю і обгрунтованістю процесуальних рішень слідчих органів, які обмежують права громадян;

— перевірка законності і обгрунтованості судових рішень в апеляційному і касаційному порядку та за нововиявленими обставинами.

III. ФОРМУВАННЯ СУДОВОЇ ВЛАДИ

Декларація про державний суверенітет України проголосила розмежування законодавчої, виконавчої і судової влади найважливішим принципом існування України як правової держави. Під судовою владою слід розуміти систему незалежних судів, які в порядку, визначеному законом, здійснюють правосуддя. Суди мають владні повноваження для відновлення порушеного права і справедливості. Судова влада здійснюється тільки судом і на основі закону. Всі органи, які виконували деякі судові функції, скасовуються.

В Україні діють Конституційний, загальні та арбітражні суди, кожен з яких має чітко визначену компетенцію.

Конституційний Суд України забезпечує відповідність законів, інших нормативних актів Конституції України і міжнародним договорам, визнаним Україною. Конституційний Суд діє як орган судової влади у відповідності з принципами законності, незалежності, гласності, колегіальності і змагальності. Нормативний акт, визнаний неконституційним, втрачає чинність з моменту прийняття такого рішення Конституційним Судом. Він не втручається у вирішення конкретних цивільних, кримінальних та адміністративних справ.

Загальні суди забезпечують захист прав і свобод громадян шляхом розгляду цивільних, кримінальних і адміністративних справ. В їх систему входять районні (міські), міжрайонні (окружні), обласні суди та Верховний Суд України.

В районному (міському) суді одноособово розглядаються адміністративні, цивільні та більшість кримінальних справ.

Міжрайонні (окружні) суди розглядають цивільні та кримінальні справи, які не віднесені до одноособового розгляду. Ці суди здійснюють правосуддя колегіально у складі трьох професійних суддів.

Обласні та прирівнені до них суди розглядають кримінальні справи про певні категорії тяжких злочинів в тому числі справи, що підлягають розгляду суддями розширеною колегією судових засідателів та окремі категорії цивільних справ. Одночасно вони діють як суди апеляційної та касаційної інстанцій у справах, розглянутих районними (міськими) чи міжрайонними (окружними) судами. Судові справи вони розглядають колегіально.

Верховний Суд України є вищою судовою інстанцією в системі загальних судів. Він переглядає в апеляційному та касаційному порядку справи, розглянуті загальними судами. Крім того він розглядає справи за нововиявленими обставинами.

Верховний Суд України не розглядає справи по першій інстанції, оскільки це суперечить Міжнародному пакту про громадянські та політичні права і позбавляє засуджених та інших учасників процесу права на апеляційне і касаційне оскарження судового рішення.

В умовах створення Збройних Сил, Прикордонних військ і Національної гвардії незалежної України та враховуючи специфіку діяльності військових формувань, в системі загальних судів зберігаються **військові суди**, які значно реформуються і звільняються від будь-якої залежності від військового командування. Вони розглядають тільки справи про військові злочини військовослужбовців та справи про їх соціальний захист.

Вищою інстанцією військової юстиції є Військова Колегія Верховного Суду, як апеляційна інстанція у справах, розглянутих військовими судами округів по першій інстанції, крім справ, розглянутих суддями з розширеною колегією судових засідателів та касаційною інстанцією у всіх справах, розглянутих військовими судами гарнізонів, округів, в тому числі і по справах, розглянутих з участю судових засідателів.

Запроваджується **адміністративне судочинство**, метою якого є розгляд спорів між громадянином і органами державного управління. На рівні району вводяться адміністративні судді, які організаційно входять до складу районних (міських) чи міжрайонних судів. В обласних судах створюються судові колегії в адміністративних справах як суди першої та апеляційної інстанцій. У Верховному Суді України діє колегія в адміністративних справах як суд апеляційної та касаційної інстанції. В ході судової реформи суди в адміністративних справах виділяються в окрему систему.

Арбітражний суд забезпечує захист прав і законних інтересів учасників господарських відносин, незалежно від форми власності, яку вони представляють. Арбітражними судами є обласні, прирівняні до них арбітражні суди та Вищий Арбітражний Суд України.

IV. СТАТУС СУДДІВ

Суддею районного (міського) суду може бути громадянин України, що досяг віку 25 років, має вищу юридичну освіту, стаж роботи за юридичною спеціальністю не менше двох років. Суддями Верховного Суду Республіки Крим, обласних і прирівнених до них, Верховного Суду України і Вищого Арбітражного Суду України можуть бути громадяни України, що досягли відповідно 30 і 35 років, мають вищу юридичну освіту і стаж роботи за спеціальністю відповідно не менше 5 і 10 років. Суддями Конституційного Суду України — громадяни України, які досягли не менше 40-річного віку, мають вищу юридичну освіту та пропрацювали безпосередньо за юридичною спеціальністю не менше 15 років.

Судді незмінювані. Судді районних (міських) і міжрайонних (окружних) судів, обласних судів, Верховного суду республіки Крим, судді обласних арбітражних судів та судді військових судів гарнізонів і округів, судді Верховного Суду та Вищого Арбітражного Суду обираються Верховною Радою України безстроково.

Вперше судді призначаються (обираються) строком на 5 років.

Судді Конституційного Суду обираються Верховною Радою України на 10 років, повторне обрання не допускається.

Судді недоторканні. Їх недоторканність поширюється на листування, засоби зв'язку, документи, службові і приватні приміщення. Судді всіх рівнів не можуть бути притягнуті до кримінальної та адміністративної відповідальності і взяті під варту без згоди Верховної Ради України. Кримінальна справа проти судді може бути порушена тільки Генеральним прокурором України за згодою Верховної Ради України, яка одночасно вирішує питання про зупинення повноваження судді.

Суддя достроково позбавляється своїх повноважень:

— внаслідок винесеного відносно нього обвинувального вироку, що набрав законної сили;

— втрати громадянства України.

Суддя може бути звільнений з посади внаслідок недостатньої кваліфікації лише за висновком кваліфікаційної колегії суддів.

Судді також можуть бути достроково звільнені від виконання своїх обов'язків за власним бажанням, внаслідок обрання на іншу посаду за їх згодою та за станом здоров'я, який перешкоджає продовженню роботи.

Скасування або зміна судового рішення самі по собі не тягнуть відповідальності судді, якщо в його діях немає складу злочину.

Судді звільняються від виконання невластивих їм функцій та не можуть включатись до різного роду комітетів, комісій по боротьбі із злочинністю.

Суддя не може бути депутатом, перебувати в політичній партії, займати будь-які інші посади, здійснювати підприємницьку діяльність. Займатися науковою, викладацькою, літературною та іншою творчою діяльністю судді не забороняється.

Вперше обрані або призначені судді приймають присягу.

Для спеціалістів судів вводяться класні чини. Судді, адвокати і прокурори в процесі забезпечуються форменим одягом (мантією). Вводиться присяга для свідків. Поряд з гербом в залі суду знаходиться прапор України. Запроваджується посада судового розпорядника.

Органами самоврядування суддів є їх обласні конференції та з'їзд суддів України.

V. РЕФОРМУВАННЯ ОРГАНІВ РОЗСЛІДУВАННЯ, ПРОКУРАТУРИ, АДВОКАТУРИ, ЮСТИЦІЇ

1. Процесуальним законодавством надається громадянину максимум правових засобів для захисту його прав. Встановлюється порядок оскарження до суду дій слідчого, пов'язаних з порушенням прав людини.

Значно р
ва обвинув
лого та інц
цесу. Потер
право
чення,
ня держав
діяних йом
чого створ
фонд.

Законода
ся реа
мостійн
права і об
ціюються ф
ня. Чітко
функції ор
го розслід
які здійсн
розшукову
процесуаль
нізаційном

Створює
чий апара
науково об
рії наванта
забезпечен
засобами.

Створює
пертиза, я
стійна
від ор
зслідуван
повинна ре
цесуальним

2. З роз
відносин і
судової вла
підприємці
нюється
функція пр
рі господа
(економічн
перспектив
буде обме
захисту де
і власност
ності прав
кож дій п
стосуються
громадян.

Прокуро
гляду за
він є рів
ком судов
конодавств
ються про
прокурора
винувача,
від невлас
цій обвину
ний час в
нувати.

3. Мініст
раїни:

— прий
робці зако
координує
тичній реа
форми;

— веде
цію норма
ністерств
які стосую
них інтере
мають мі

...ОВО-ПРАВОВОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ

свобод
розгляду
льних і
рав. В їх
районні
(окруж-
Верхов-
іському)
розгляда-
вні, ци-
кримі-
жні) су-
ільні та
, які не
особового
дійснюють
льно у
фесійних
внені до
ть кри-
о певні
очинів в
що під-
суддями
ю судо-
а окремі
справ.
ть як су-
асаційної
, розгля-
іськими)
округжни-
справи
олегіаль-
країни є
анцією в
удів. Він
яційному
порядку
загаль-
того він
нови-
ии.
України
по пер-
льки це
ародному
іські та
озбавляє
х учас-
на апе-
оскар-
ення.
творення
икордон-
іональної
України
ифіку ді-
форму-
льних су-
військові
реформу-
ься від
від вій-
ння. Во-
ки спра-
злочини
та
льний за-
ю вcase-
військова
Суду, як
у спра-
йськови-
о першій
рав, роз-
з розши-
дових за-
йною ін-
справах,
вими су-
ругів, в
вах, роз-
судових
адміні-
во, ме-
д спорів
і органа-
равління.
водяться
дді, які
дять до
(міських)
ів. В об-
рюються
дміністра-
суди пер-
інстан-
Суді Ук-
в адміні-
як суд
ційної ін-
вої ре-
ністратив-
ються в

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ПРО КОНЦЕПЦІЮ СУДОВО-ПРАВОВОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Схвалити в основному Концепцію судово-правової реформи в Україні.

2. Доручити Кабінету Міністрів України, Комісії Верховної Ради України з питань законодавства і законності, Верховному Суду України протягом 1992 року підготувати і подати на розгляд Верховної Ради України проекти законів про судоустрій та адвокатуру, про внесення змін і доповнень до Кримінально-процесуального і Цивільно-процесуального кодексів України щодо одноособового судового розгляду кримінальних і цивільних справ, про судову перевірку законності арешту або утримання під арештом громадянина, забезпечення підозрюваному і обвинуваченому права на захист. Продовжити інтенсивну роботу по підготовці Кримінально-процесуального, Цивільно-процесуального, Кримінального, Цивільного кодексів України, Кодексу про адміністративні правопорушення, Кодексу законів про працю, Господарського (торгового) кодексу України. Підготувати пропозиції про створення при Верховній Раді України Інституту законодавства і правової реформи.

3. Кабінету Міністрів України до 1 січня 1993 року розробити і подати на розгляд Верховної Ради України відповідні нормативні акти з питань матеріально-технічного, житлово-побут[illegible]о забе[illegible]ення суддів і слідчих, про за[illegible]печення [illegible]в та правоохоронних органів приміщеннями, придатними для виконання їх функцій.

У 1993 році розпочати, а в 1994 році завершити формування основ фінансування і матеріально-технічної бази, перехід на комп'ютерні системи ведення кодифікації правових актів.

Голова Верховної Ради України
І. ПЛЮЩ

м. Київ
28 квітня 1992 року

окрему систему.

Арбітражний суд забезпечує захист прав і законних інтересів учасників господарських відносин, незалежно від форми власності, яку вони представляють. Арбітражними судами є обласні, прирівняні до них арбітражні суди та Вищий Арбітражний Суд України.

IV. СТАТУС СУДДІВ

Суддею районного (міського) суду може бути громадянин України, що досяг віку 25 років, має вищу юридичну освіту, стаж роботи за юридичною спеціальністю не менше двох років. Суддями Верховного Суду Республіки Крим, обласних і прирівнених до них, Верховного Суду України і Вищого Арбітражного Суду України можуть бути громадяни України, що досягли відповідно 30 і 35 років, мають вищу юридичну освіту і стаж роботи за спеціальністю відповідно не менше 5 і 10 років. Суддями Конституційного Суду України — громадяни України, які досягли не менше 40-річного віку, мають вищу юридичну освіту та пропрацювали безпосередньо за юридичною спеціальністю не менше 15 років.

Судді незмінювані. Судді районних (міських) і міжрайонних (окружних) судів, обласних судів, Верховного суду республіки Крим, судді обласних арбітражних судів та судді військових судів гарнізонів і округів, судді Верховного Суду та Вищого Арбітражного Суду обираються Верховною Радою України безстроково.

Вперше судді призначаються (обираються) строком на 5 років.

Судді Конституційного Суду обираються Верховною Радою України на 10 років, повторне обрання не допускається.

Судді недоторканні. Їх недоторканність поширюється на листування, засоби зв'язку, документи, службові і приватні приміщення. Судді всіх рівнів не можуть бути притягнуті до кримінальної та адміністративної відповідальності і взяті під варту без згоди Верховної Ради України. Кримінальна справа проти судді може бути порушена тільки Генеральним прокурором України за згодою Верховної Ради України, яка одночасно вирішує питання про зупинення повноваження судді.

Суддя достроково позбавляється своїх повноважень:

— внаслідок винесеного відносно нього обвинувального вироку, що набрав законної сили;

— втрати громадянства України.

Суддя може бути звільнений з посади внаслідок недостатньої кваліфікації лише за висновком кваліфікаційної колегії суддів.

Судді також можуть бути достроково звільнені від виконання своїх обов'язків за власним бажанням, внаслідок обрання на іншу посаду за їх згодою та за станом здоров'я, який перешкоджає продовженню роботи.

Скасування або зміна судового рішення самі по собі не тягнуть відповідальності судді, якщо в його діях немає складу злочину.

Судді звільняються від виконання невластивих їм функцій та не можуть включатись до різного роду комітетів, комісій по боротьбі із злочинністю.

Суддя не може бути депутатом, перебувати в політичній партії, займати будь-які інші посади, здійснювати підприємницьку діяльність. Займатися науковою, викладацькою, літературною та іншою творчою діяльністю судді не забороняється.

Вперше обрані або призначені судді приймають присягу.

Для спеціалістів судів вводяться класні чини. Судді, адвокати і прокурори в процесі забезпечуються форменим одягом (мантією). Вводиться присяга для свідків. Поряд з гербом в залі суду знаходиться прапор України. Запроваджується посада судового розпорядника.

Органами самоврядування суддів є їх обласні конференції та з'їзд суддів України.

V. РЕФОРМУВАННЯ ОРГАНІВ РОЗСЛІДУВАННЯ, ПРОКУРАТУРИ, АДВОКАТУРИ, ЮСТИЦІЇ

1. Процесуальним законодавством надається громадянину максимум засобів для захисту його прав. Встановлюються порядок оскарження до суду дій слідчого, пов'язаних з порушенням прав людини.

Значно розширюються права обвинуваченого, потерпілого та інших учасників процесу. Потерпілому надається право [illegible]римувати [illegible]інува чення, [illegible]магати відш[illegible]уван ня державою збитків, заподіяних йому злочином, для чого створюється державний фонд.

Законодавчо закріплюється реа[illegible] процес[illegible]на самостійн[illegible] слідч[illegible] його права і обов'язки, диференціюються форми розслідування. Чітко розмежовуються функції органів попереднього розслідування і органів, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність як , у процесуальному, так і організаційному плані.

Створюється єдиний слідчий апарат. Визначаються науково обгрунтовані критерії навантаження слідчих та забезпечення їх технічними засобами.

Створюється судова експертиза, як важлива і самостійна [illegible]ституція, незалежна від ор[illegible]в попере[illegible]го розслідування, діяльність якої повинна регулюватись процесуальним законодавством.

2. З розвитком ринкових відносин і підвищення ролі судової влади у захисті прав підприємців і власників, змінюється загальнонаглядова функція прокуратури у сфері господарської діяльності (економічних відносин). У перспективі загальний нагляд буде обмежений питаннями захисту державних інтересів і власності, перевірки законності правових актів, а також дій посадових осіб, що стосуються прав і свобод громадян.

Прокурор не здійснює нагляду за діяльністю судів, він є рівноправним учасником судового процесу. В законодавстві чітко визначаються процесуальні функції прокурора як державного обвинувача, суд звільняється від невластивих йому функцій обвинувачення, які в даний час він змушений виконувати.

3. Міністерство юстиції України:

— приймає участь у розробці законодавчих актів і координує роботу по практичній реалізації судової реформи;

— веде державну реєстрацію нормативних актів міністерств і відомств України, які стосуються прав і законних інтересів громадян або мають міжвідомчий характер, в зв'язку з чим створюється центр правової інформації;

— здійснює керівництво виконанням судових рішень, нотаріатом, органами загсів, видає ліцензії особам на право займатись наданням юридичної допомоги громадянам, організаціям, підприємствам та установам;

— виконує функції замовника спеціалістів у вищих юридичних учбових закладах, організує роботу по професійній підготовці суддів, спеціалістів органів і установ юстиції та підвищення їх кваліфікації;

— реєструє не тільки громадські об'єднання, а всіх юридичних осіб для забезпечення контролю за відповідністю їх статутних завдань діючому законодавству;

— координує діяльність державних органів у правовій просвіті громадян та методичного забезпечення організації юридичного всеобучу;

— в межах своєї компетенції укладає угоди з відповідними органами інших держав та міжнародними юридичними організаціями про надання юридичної допомоги;

— здійснює судово-експертне забезпечення.

4. Інститут адвокатури є самостійною структурою по наданню юридичної допомоги фізичним і юридичним особам.

Адвокату гарантується можливість самому визначати організаційні форми роботи, йому надається право займатися приватною практикою або добровільно об'єднуватися в адвокатські об'єднання.

Закріплюються гарантії самостійності адвоката, розширюються його професійні права та посилюється відповідальність за якість роботи. Питання про допуск особи до адвокатської діяльності вирішується кваліфікаційною комісією на підставі іспитів.

VI. СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ СУДДІВ. ФІНАНСУВАННЯ І МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУДОВОЇ ВЛАДИ

Заробітна плата суддів, спеціалістів судів встановлюється в розмірі, що гарантує їх незалежність, достатньо забезпечує матеріальні умови для належного виконання ними службових обов'язків, з урахуванням, що вони позбавлені можливості поряд з судовою діяльністю виконувати іншу роботу. Вводиться додаткова оплата праці за вислугу років та за класні чини суддів і спеціалістів судів.

Судді забезпечуються упорядкованим жилим приміщенням у вигляді окремої квартири або будинку не пізніше шести місяців після призначення на посаду, а також у випадку виникнення права на поліпшення житлових умов. Встановлюється, що вони мають право на додаткову жилу площу у вигляді окремої кімнати. Суддям надається щорічна оплачувана відпустка тривалістю 45 календарних днів, а також додаткова оплачувана відпустка в залежності від стажу роботи. Їх життя і здоров'я підлягають обов'язковому державному страхуванню. Суддя має право на відставку при наявності в нього не менше 20-річного стажу роботи або вихід на пенсію по досягненню пенсійного віку із збереженням у цих випадках заробітку судді.

Для захисту судової діяльності засновується судова міліція.

Гарантується державний захист не тільки суддів, а й їх сімей.

Фінансування судової влади здійснюється за рахунок державного бюджету, самостійним розділом з розподілом по окремих статтях бюджету щодо кожного виду судової влади. При цьому бюджет не може бути зменшеним без згоди відповідно Конституційного Суду України, Верховного Суду України, Вищого Арбітражного Суду України і Прокуратури України.

Розмір загальних асигнувань на судову владу має визначатися в процентах пропорційно до бюджету, виходячи із співвідношення фінансування законодавчої, виконавчої і судової влади. Суди забезпечуються службовими приміщеннями, придатними для здійснення правосуддя.

VII. ЕТАПИ СУДОВО-ПРАВОВОЇ РЕФОРМИ

Структурні зміни судової системи проходитимуть поетапно, на основі розвитку і зміни функцій існуючих судів з поступовим відокремленням ряду їх підрозділів в самостійні ланки судової системи із спеціальною підсудністю або в додаткові судові інстанції.

Треба особливо підкреслити, що не буде дискримінації і приниження кваліфікованих кадрів суддів, прокуратури і слідчого апарату. Бережливе ставлення до цих людей є не тільки моральним обов'язком, а й необхідною умовою поступового переходу до правової держави.

Реформу пропонується проводити в три етапи.

Перший етап.

Передбачає:

— розробку і затвердження Концепції судової реформи Верховною Радою України, створення Комісії Верховної Ради України з судово-правової реформи, а в Міністерстві юстиції України — управління з цього питання;

— внесення змін і доповнень до Закону «Про судоустрій України», Кримінально-процесуального та Цивільного процесуального кодексів України про одноособовий судовий розгляд кримінальних і цивільних справ, про судову перевірку законності арешту або утримання під арештом громадянина, про забезпечення підозрюваному і обвинуваченому права на захист;

— підготовку і прийняття Законів про Конституційний Суд України, конституційне судочинство, адвокатуру, про судоустрій і статус суддів, про нотаріат України, про акти громадського стану, про судову експертизу;

— проведення інтенсивної роботи по підготовці з послідуючим прийняттям Кримінально - процесуального, Цивільного процесуального кодексів України, Кримінального, Цивільного кодексів України, Кодексу про адміністративні правопорушення, Кодексу законів про працю, Господарського (торгового) кодексу України;

— розробку Положення про кваліфікаційні колегії, кваліфікаційну атестацію, кваліфікаційні класи суддів і класні чини спеціалістів судів України, Положення про

конференції су...
кликання і дост...
нення;
— затвердже...
розділом в дер...
жеті України ас...
фінансове, ма...
нічне та жит...
забезпечення с...
охоронних орга...
юстиції і їх пр...
— розробку...
актів з питань...
навантаження с...
та інших праці...
охоронних орга...
ально-технічне...
і розміщення (...
пових проектів...
раціонального...
водства з ви...
сучасних нау...
засобів);
— підготовч...
створенню судо...
— розробку...
законодавчих а...
ренню Слідчого...
програми його...
технічного заб...
— введення...
по адміністрат...
в районних (м...
створення судо...
по адміністрат...
в Верховному...
Верховному Су...
Крим, обласних...
ївському місько...
— створення...
(окружних) суд...
— організац...
ховній Раді Ук...
наукового забе...
конотворчої ро...
дальшому етап...
законодавства...
форми;
— створення...
колегій при Ве...
ді України, Вер...
Республіки Кр...
судах і Київсь...
суді.
Другий етап.
Передбачає:
— запровад...
нізаційних стру...
лізації здійсне...
дя в Україні....
міністративних...
розгляду сімей...
справах непов...
— завершен...
ня основ фінан...
теріально-техні...
рехід на комп'...
ми ведення ко...
вових актів, як...
судову діяльніс...
— створення...
ляційного суду...
— завершен...
Слідчого Коміт...
ту законодавст...
реформи.
Третій етап.
Передбачає:
— вивчення...
ня ефективнос...
вової реформи;
— внесення...
нень в чинне...
по вдосконален...
судової влади;
— прийнятт...
чих актів про...
коналення зак...
питань організ...
сті судів, орг...
вання, прокура...
адвокатури;
— проведен...
роботи по спец...
— реалізаці...
програм по у...
судово-правово...
При розробі...
використані з...
пропозиції, в...
з'їзді суддів в...
року, а також...
ження Концепц...
ваних Інститут...
права АН Укр...
ською юридичн...
судами Івано...
Київської, Оде...
кої, Луганськ...
Верховним Су...
матеріали узаг...
тійних комісій...
ди України, а...
зиції народних...
ремих суддів...
правоохоронних...

...РМИ В УКРАЇНІ

...ни
...
...іні

...ацю, Господ... України. ...рення при ...уту законо-

...и до 1 січ- ...ати на роз- ...відповідні ...ріально-тех- ...абезпечення ...ня ...в та ...міщеннями. ...ункцій. ...994 році за- ...ансування і ...хід на ком- ...ікації пра-

... України
... ПЛЮЩ

...рюються пра- ...ого, потерпі- ...часників про- ...му надається ...ати с...нува ...відш...уван ...битків, запо- ...очином, для ...я державний

... закріплюєть- ...дес...на са- ...дч... його ...ки, диферен- ...розслідуван- ...межовуються ...попередньо- ...я і органів, ...оперативно- ...ність як, у ...так і орга- ...ні.

...єдиний слід- ...Визначаються ...овані крите- ...я слідчих та ...технічними

...судова екс- ...лива і само- ...я, незалежна ...ре...го ро- ...льність якої ...ватись про- ...нодавством.

...м ринкових ...ищення ролі ...захисті прав ...часників, змі- ...льнонаглядова ...атури у сфе- ...і діяльності ...дносин). У ...льний нагляд ...питаннями ...их інтересів ...евірки закон- ...актів, а та- ...вих осіб, що ...в і свобод

...здійснює на- ...істю судів, ...ним учасни- ...оцесу. В за- ...о визнача- ...льні функції ...ржавного об- ...звільняється ...йому функ- ...ня, які в да- ...шений вико-

...юстиції Ук-...

...часть у роз- ...их актів і ...у по прак- ...і судової ре-

...вну реєстра- ...х актів мі- ...ств України, ...рав і закон- ...омадян або ...ий характер,

в зв'язку з чим створюється центр правової інформації;

— здійснює керівництво виконанням судових рішень, нотаріатом, органами загсів, видає ліцензії особам на право займатись наданням юридичної допомоги громадянам, організаціям, підприємствам та установам;

— виконує функції замовника спеціалістів у вищих юридичних учбових закладах, організує роботу по професійній підготовці суддів, спеціалістів органів і установ юстиції та підвищення їх кваліфікації;

— реєструє не тільки громадські об'єднання, а всіх юридичних осіб для забезпечення контролю за відповідністю їх статутних завдань діючому законодавству;

— координує діяльність державних органів у правовій просвіті громадян та методичного забезпечення організації юридичного всеобучу;

— в межах своєї компетенції укладає угоди з відповідними органами інших держав та міжнародними юридичними організаціями про надання юридичної допомоги;

— здійснює судово-експертне забезпечення.

4. Інститут адвокатури є самостійною структурою по наданню юридичної допомоги фізичним і юридичним особам.

Адвокату гарантується можливість самому визначати організаційні форми роботи, йому надається право займатися приватною практикою або добровільно об'єднуватися в адвокатські об'єднання.

Закріплюються гарантії самостійності адвоката, розширюються його професійні права та посилюється відповідальність за якість роботи. Питання про допуск особи до адвокатської діяльності вирішується кваліфікаційною комісією на підставі іспитів.

VI. СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ СУДДІВ. ФІНАНСУВАННЯ І МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУДОВОЇ ВЛАДИ

Заробітна плата суддів, спеціалістів судів встановлюється в розмірі, що гарантує їх незалежність, достатньо забезпечує матеріальні умови для належного виконання ними службових обов'язків, з урахуванням, що вони позбавлені можливості поряд з судовою діяльністю виконувати іншу роботу. Вводиться додаткова оплата праці за вислугу років та за класні чини суддів і спеціалістів судів.

Судді забезпечуються упорядкованим жилим приміщенням у вигляді окремої квартири або будинку не пізніше шести місяців після призначення на посаду, а також у випадку виникнення права на поліпшення житлових умов. Встановлюється, що вони мають право на додаткову жилу площу у вигляді окремої кімнати. Суддям надається щорічна оплачувана відпустка тривалістю 45 календарних днів, а також додаткова оплачувана відпустка в залежності від стажу роботи. Їх життя і здоров'я підлягають обов'язковому державному страхуванню. Суддя має право на відставку при наявності в нього не менше 20-річного стажу роботи або вихід на пенсію по досягненню пенсійного віку із збереженням у цих випадках заробітку судді.

Для захисту судової діяльності засновується судова міліція.

Гарантується державний захист не тільки суддів, а й їх сімей.

Фінансування судової влади здійснюється за рахунок державного бюджету, самостійним розділом з розподілом по окремих статтях бюджету щодо кожного виду судової влади. При цьому бюджет не може бути зменшеним без згоди відповідно Конституційного Суду України, Верховного Суду України, Вищого Арбітражного Суду України і Прокуратури України.

Розмір загальних асигнувань на судову владу має визначатися в процентах пропорційно до бюджету, виходячи із співвідношення фінансування законодавчої, виконавчої і судової влади. Суди забезпечуються службовими приміщеннями, придатними для здійснення правосуддя.

VII. ЕТАПИ СУДОВО-ПРАВОВОЇ РЕФОРМИ

Структурні зміни судової системи проходитимуть поетапно, на основі розвитку і зміни функцій існуючих судів з поступовим відокремленням ряду їх підрозділів в самостійні ланки судової системи із спеціальною підсудністю або в додаткові судові інстанції.

Треба особливо підкреслити, що не буде дискримінації і приниження кваліфікованих кадрів суддів, прокуратури і слідчого апарату. Бережливе ставлення до цих людей є не тільки моральним обов'язком, а й необхідною умовою поступового переходу до правової держави.

Реформу пропонується проводити в три етапи.

Перший етап.

Передбачає:

— розробку і затвердження Концепції судової реформи Верховною Радою України, створення Комісії Верховної Ради України з судово-правової реформи, а в Міністерстві юстиції України — управління з цього питання;

— внесення змін і доповнень до Закону «Про судоустрій України», Кримінально-процесуального та Цивільного процесуального кодексів України про одноособовий судовий розгляд кримінальних і цивільних справ, про судову перевірку законності арешту або утримання під арештом громадянина, про забезпечення підозрюваному і обвинуваченому права на захист;

— підготовку і прийняття Законів про Конституційний Суд України, конституційне судочинство, адвокатуру, про судоустрій і статус суддів, про нотаріат України, про акти громадського стану, про судову експертизу;

— проведення інтенсивної роботи по підготовці з послідуючим прийняттям Кримінального - процесуального, Цивільного процесуального кодексу України, Кримінального, Цивільного кодексів України, Кодексу про адміністративні правопорушення, Кодексу законів про працю, Господарського (торгового) кодексу України;

— розробку Положення про кваліфікаційні колегії, кваліфікаційну атестацію, кваліфікаційні класи суддів і класні чини спеціалістів судів України, Положення про конференції суддів, їх відкликання і дострокове звільнення;

— затвердження окремим розділом в державному бюджеті України асигнування на фінансове, матеріально-технічне та житлово-побутове забезпечення судів, правоохоронних органів, установ юстиції і їх працівників;

— розробку нормативних актів з питань оптимального навантаження суддів, слідчих та інших працівників правоохоронних органів, їх матеріально-технічне забезпечення і розміщення (підготовка типових проектів приміщень, раціонального порядку діловодства з використанням сучасних науково-технічних засобів);

— підготовчу роботу по створенню судової міліції;

— розробку і прийняття законодавчих актів по створенню Слідчого Комітету, програми його матеріально-технічного забезпечення;

— введення посад суддів по адміністративних справах в районних (міських) судах, створення судових колегій по адміністративних справах в Верховному Суді України, Верховному Суді Республіки Крим, обласних судах і Київському міському суді;

— створення міжрайонних (окружних) судів;

— організацію при Верховній Раді України Центру наукового забезпечення законотворчої роботи, а на подальшому етапі — Інституту законодавства і правової реформи;

— створення апеляційних колегій при Верховному Суді України, Верховному Суді Республіки Крим, обласних судах і Київському міському суді.

Другий етап.

Передбачає:

— запровадження організаційних структур з спеціалізації здійснення правосуддя в Україні. Створення адміністративних судів, судів по розгляду сімейних справ, в справах неповнолітніх;

— завершення формування основ фінансування і матеріально-технічної бази, перехід на комп'ютерні системи ведення кодифікації правових актів, які регулюють судову діяльність;

— створення Вищого апеляційного суду України;

— завершення створення Слідчого Комітету і Інституту законодавства і правової реформи.

Третій етап.

Передбачає:

— вивчення і узагальнення ефективності судово-правової реформи;

— внесення змін і доповнень в чинне законодавство по вдосконаленню діяльності судової влади;

— прийняття законодавчих актів про дальше удосконалення законодавства з питань організації і діяльності судів, органів розслідування, прокуратури, юстиції, адвокатури;

— проведення подальшої роботи по спеціалізації судів;

— реалізацію наукових програм по удосконаленню судово-правової реформи.

При розробці Концепції використані зауваження і пропозиції, висловлені на з'їзді суддів в грудні 1991 року, а також окремі положення Концепції, запропонованих Інститутом держави і права АН України, Українською юридичною академією, судами Івано-Франківської, Київської, Одеської, Донецької, Луганської областей, Верховним Судом України, матеріали узагальнень постійних комісій Верховної Ради України, а також пропозиції народних депутатів, окремих суддів і працівників правоохоронних органів.

У ПОСТІЙНИХ КОМІСІЯХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

ІЗ ДОСЬЄ «ГОЛОСУ УКРАЇНИ»

Заслужений юрист України Віктор Іванович Кононенко — один з найдосвідченіших наших судочинців. Працював народним суддею району, членом обласного і понад 10 років — Верховного судів республіки, передостаннє місце роботи — член Верховного суду СРСР.

МИРОВІ СУДДІ

ОБІЙДУТЬСЯ ДОРОГО, А ЧАС ПРИСЯЖНИХ ЗАСІДАТЕЛІВ ЩЕ НЕ НАСТАВ

Спеціальний кореспондент «Голосу України» зустрівся з одним з авторів Концепції, членом комісії з проведення судово-правової реформи й водночас головою робочої групи, старшим консультантом постійної Комісії з питань законності і законодавства Верховної Ради Віктором Кононенком і попросив його коротко прокоментувати остаточну редакцію Концепції.

— Хотілося б, Вікторе Івановичу, знати, чому ви саме так відповіли на запитання «Бути чи не бути у нас інститутам мирових суддів, присяжних засідателів, про яких стільки мови серед усіх, хто з нетерпінням чекає судово-правової реформи?»

— Нагадаю, що над Концепцією працювала комісія у складі 33 юристів — науковців і практиків на чолі з головою постійної Комісії з питань законодавства і законності Верховної Ради України Олександром Коцюбою.

Вона однозначно підтримала думку окремих народних депутатів про те, що запровадження інституту мирових суддів буде недоцільним, оскільки така система вже існувала, але себе не виправдала. Крім цього, введення такої системи суддів вимагатиме значних матеріальних затрат і не приведе до поліпшення діяльності судів. На нашу думку, необхідно збільшити кількість судів, що дасть можливість провести спеціалізацію суддів, чіткіше організувати їхню роботу, рівномірніше розподілити навантаження. Не знайшла цілковитої підтримки й пропозиція запровадити суд присяжних засідателів. Замість цього наша комісія запропонувала внести до Концепції таке: розглядати справи про злочини, за які передбачено виняткову міру покарання — розстріл, розширеним складом суду: двома професійними суддями і трьома судовими засідателями. Але засідателями не в тому розумінні, яке ми вкладали в це слово досі. Кандидатуру судового засідателя має подавати голова обласного суду з урахуванням кваліфікації, життєвого досвіду кандидатів тощо, а обирати їх мають на сесії обласної Ради і зарплату на рівні суддівської виплачувати з державної казни. Що ж стосується самої ідеї суду присяжних, то ми вважаємо, що це справа майбутнього, сьогодні наше суспільство впровадити його не готове. Необхідно мати механізм такого впровадження, щоб до їх складу не потрапляли ті ж народні засідателі, які були досі.

— Можна уявити, з яким нетерпінням судочинці на місцях чекали відповіді на найпринциповіші запитання: хто обиратиме чи призначатиме суддів, який орган займатиметься їхнім матеріально-технічним забезпеченням? Адже кожен розуміє, що без розв'язування цих проблем незалежність суддів залишиться фікцією...

— Ви знаєте, що активно висловлювалися думки про необхідність призначення районних, міських, обласних суддів Президентом України. Але чи не буде це загрозою їхній незалежності, адже представники Президента на місцях можуть рекомендувати на ці пости вигідні тільки їм кандидатури? Тому комісія визнала за необхідне передбачити призначення районних, міських і обласних суддів Верховною Радою.

Що ж до того, хто конкретно займатиметься матеріально-технічним забезпеченням, то однозначної відповіді на це Концепція не дає зумисно. Ми виходили з того, що сьогодні треба позбавити Міністерство юстиції організаційного втручання в судову діяльність. Однак на першому етапі реформи, до розробки принципово нової системи матеріально-технічного забезпечення судів, нерозумно відмовлятися від послуг того, хто має хоч якось налагоджену для цього систему.

— Чимало списів поламано в суперечках про те, чи потрібен нам трибунал — особливий суд для військовослужбовців, які є такими ж громадянами, як ми усі. Були категоричні заперечення і щодо створення єдиного слідчого комітету...

— За нинішніх умов зародження Збройних Сил України комісія запропонувала все ж таки зберегти військові суди, але значно реформувати їх і позбавити будь-якої залежності від військового командування. Вони мають розглядати справи тільки про військові злочини військовослужбовців та про їхній соціальний захист.

Концепція реформи передбачає також створення слідчого комітету. Відомо, що слідчі МВС, СБУ не мають процесуальної самостійності. Отже, її треба закріпити законодавчо, організаційно, диференціювати форми розслідування.

Треба сказати, що Концепція вже діє. Верховна Рада України прийняла ряд законів про внесення змін і доповнень до Закону про судоустрій, до Кримінально-процесуального і Цивільно-процесуального кодексів України, про одноособовий розгляд справ суддями, внесені зміни і суттєві доповнення до Кримінального кодексу України, Кодексу законів про працю, до сімейного законодавства. Закінчена робота над проектом Закону України «Про статус суддів». Інтенсивно працюють комісії над розробкою законів про нотаріат, органи загсу, судової експертизи.

**Взяв інтерв'ю
Анатолій БЕНЬ.**

Телеграфним рядком з Донецька

НА КАРТІ — САРТАНА

Грецькому селищу Приморське, що поблизу Маріуполя, майже через півстоліття повернуто його історичну назву — Сартана.

ХОЛЕРА Б НЕ ВЗЯЛА

Аналізи води в міському водоймищі Шахтарська підтвердили наявність в ній вібріона холери. На щастя, спалаху захворювання не зареєстровано.

І З'ЯВИВСЯ «АНГЕЛ»

В обласному центрі затверджено мале спільне підприємство «Ангел». Спектр його діяльності — матеріальна підтримка самотнім пенсіонерам, інвалідам, малозабезпеченим, сиротам.

ДОРОГА СТЕРНЯ

У Першотравневому районі, з ініціативи місцевої інспекції по охороні оточуючого середовища, встановлено штраф за випалювання стерні — 1000 купонів.

У НЕБІ ЄГИПТУ

Невдовзі пілоти Донецького авіазагону мають з'явитися в небі Єгипту. Українські літаки будуть обробляти з повітря плантації бавовни. Мета експедиції — заробити валюту для себе і колективу.

ДЕФІЦИТНА СІЛЬ

Понад три десятки замовників готові придбати гостродефіцитну сіль — натрій хлорид, випуск якої розпочато на Слов'янському солеварному заводі. Як відомо, цей препарат широко використовується у медицині.

ГОРЕ-МИСЛИВЦІ

В особистому користуванні жителів області сьогодні — понад 36 тисяч мисливських рушниць. Нерідко вони стають зброєю злочину. Лише останнім часом міліцією вилучено у горе-мисливців понад 170 одиниць зброї.

Юрій ДОЦЕНКО.

Коротко

ЛЮБОВ І ГРОШІ

За даними дніпропетровських соціологів, для понад 90 відсотків сучасної молоді найзлободенніша проблема — отримувати зарплату, яка б забезпечувала пристойний рівень життя. Проблема любові до батьківщини майже в 5,5 раза менше хвилює опитаних юнаків і дівчат.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.
Дніпропетровськ.

ДІЖДАЛИСЯ

Розпорядженням обласної адміністрації у Ніжині ліквідовано кінотеатр імені Ленінського комсомолу — як такий, що протягом тривалого часу не виконував своїх функцій. У добротному приміщенні незабаром справить новосілля Ніжинський драматичний театр імені Коцюбинського, який майже 60 літ змушений був жити «на колесах».

Сергій ПАВЛЕНКО.
Чернігівська область.

АДРІАТИКА ПО-НАШОМУ

Від 11 до 110 тисяч кишкових паличок у кожному літрі води річок Сапалаївка і Стир Луцького, Ківерцівського, Рожищенського та Маневицького районів Волинської області. Причина бактеріологічного забруднення — аварія на каналізаційній насосній станції № 3, яка спричинила викид 50 тисяч кубічних метрів неочищених стоків. А люди купалися — і нічого.

Богдан БЕРЕКЕТА.
Волинська область.

ПРОРИВ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЛОКАДИ

«Здійснювана за вказівкою адмірала І. Касатонова заборона на трансляцію українського телебачення і радіомовлення, на розповсюдження української преси на Чорноморському флоті є однією із серйозних причин, які не сприяють схиленню на наш бік військових моряків»,— такого висновку дійшли у Київській спілці соціального захисту військовослужбовців, відставників та членів їхніх сімей «Созидатель».

З метою подолання інформаційної блокади особового складу Чорноморського флоту Спілка за власний кошт придбала дві тисячі примірників збірників законів України з військових питань і передала їх командуванню ВМС України для безплатного розповсюдження серед особового складу флоту.

Власна інформація «ГУ».

ІДУ НА КОНТАКТ

Характери

Баба Зозулиха не знала таких термінів, як нетрадиційна чи там народна медицина. Для моїх односельців вона була просто знахаркою. Жмутком конопляного клоччя спалювала бешиху, курячими яйцями викачувала переляк, замовляла зубний біль. Батьки мої завжди хвалили її хист, хоч, як свідомий піонер-матеріаліст, я й намагався звільнити їх із полону забобонів.

Вже років сорок спливло відтоді, вже багато начитався-начувся про таких феноменів, які Зозулисі, царство їй небесне, й не снилися, але принципами своїми ніколи не поступався.

А цими днями зустрів знайомого колегу-журналіста. Слово за слово, аж він каже:

— Ходім шістнадцятого серпня до Будинку офіцерів. Виступатиме унікальна людина.

— Хто? Мадонна чи, може, Шварценеггер?

— Лариса Соловйова — не з таких. Якось на телевізії, в програмі «Дніпро» показували. Глядачі переконалися, як власним поглядом вона пересувала чималенькі предмети, із заплющеними очима точно називала речі, які знаходилися там куди зором не дістанеш. Телекінез...

— То вона фокусник? Не лікує, як інші?

— Чому ж? Лікує також. І в досить широкому діапазоні — центральна нервова система, вегето-судинна дистонія, різні паралічі, заїкання, відновлює слух, поліпшує зір. Були вже успіхи і в лікуванні злоякісних пухлин. Це підтвердили навіть ті вчені-медики, які раніше не зовсім доброзичливо ставились до її досліджень. Адже Соловйова не тільки наділена колосальним енергетичним біополем. Вона допитливий психолог, дослідник, експериментатор.

Закінчилася ця розмова тим, що я вперше поступився-таки принципами і вийшов на контакт з психотерапевтом-екстрасенсом Л. Соловйовою. І не шкодую.

— Ларисо Михайлівно, перед нашою зустріччю я прочитав ряд публікацій про вас і дійшов висновку, що ви не з того легіону цілителів, які спливли на гребені модної нині течії, а багатьох уже «штампують» навіть на короткотермінових курсах.

— Ще в шкільні роки дивувала однокласників, а іноді завдавала клопоту вчителям. Наприклад, під час іспитів витягувала саме той білет, якого хотілося. Мене завжди цікавив науковий аспект феномену, що проявляється у подібних мені людях. Тому чимало років співробітничала у різних лабораторіях з ученими — психологами і фізиками, брала участь в експериментах з енергодистанційного обміну, впливу на живі і неживі об'єкти. Але широкому загалу інформація про це в ті часи була недоступною. Адже й для вашого брата-журналіста існувало табу на все, що стосувалося чогось такого «містичного, екстрасенсного», як і всіляких НЛО та інопланетян... Хоч мушу сказати, що ті, «кому треба», жваво цікавилися нашими експериментами. Це, зокрема, військові й добродії з КДБ.

— Воно й не дивно. Відомо, що в американському ЦРУ такі дослідження давно ведуться на солідному науковому рівні. Згадаймо бодай створення знаного нами із «шпигунських» фільмів детектора брехні.

— Я переконана, при належній підтримці ми могли б зробити чимало і для здоров'я людей, і для науки, і навіть для безпеки нашої молодої держави. Є у мене певні плани, цікаві задуми. Але про це поговоримо іншим разом.

Що ж, перша зустріч — не остання. Сподіваюся, з часом повідаю читачам про подальші пошуки цієї, як сказав мій колега, унікальної людини.

Євген УКРАЇНЕЦЬ.
Київ.

Милосердя

ЧОТИРИ ІТАЛІЙЦІ І ТМО

Умберто Бертані, італійський робітник, перебуваючи торік у Києві, випадково побачив мітинг чорнобильців. Повернувшись додому, розповів про нашу біду своїм друзям — Еміліо Меноцці, Франческо Пальяні та Луїджі Гуідетті. Зібрали вони гроші — хто скільки міг, звернулися по допомогу до своїх знайомих, закупили ліки, одноразові шприци та інші необхідні речі і двома машинами привезли їх до Києва, де й передали дитячому відділенню Республіканського опікового центру територіального медичного об'єднання імені Калініна. Крім ліків, привезли італійці дітям і солодощі, і рис, і спагеті, і концентроване молоко.

Одна з лікарів ТМО плакала: соромно бути жебраками, та що вдієш, коли немає найнеобхіднішого, коли рани доводиться промивати просто перевареною водою. А гормональні препарати, а нові антибіотики, а кровотворчі засоби... От і довелося-таки скласти список: «Якщо ви чи ваші друзі матимуть змогу і бажання допомогти нам, то, будь ласка, ось це...»

Ліки й солодощі залишились у лікарні, а от рис та інші продукти одержать сім'ї, які «патронує» дитячий оздоровчий фонд «Допомога дітям Чорнобиля», віце-президент якого Валентина Чернякова із своєю колегою Ларисою Лизун і порадили італійським друзям відвезти подарунки саме до цієї лікарні. До речі, це не перша допомога, організована фондом. Основна робота — допомагати сиротам і напівсиротам, і, можу вас запевнити, його співробітники роблять все, що можуть, незважаючи на нестатки коштів, на те, що просити незручно: не для себе ж... Допомога найчастіше надходить з-за кордону. У нас, правда, теж є спонсори, та бувають скрутні часи. Ті, хто має змогу і бажання допомогти своїм — нашим — дітям, можуть перераховувати кошти на р/р 700810 Проектного відділення Промбудбанку м. Києва МФО 322186.

Катерина ВОРОНЕНКО.

Зверніть увагу

Для довгоносих і навіть лисих, але розумних

Якщо ви не шукаєте «Счастливого случая» на «Поле чудес», якщо недосягнені наукові глибини вас ваблять дужче, ніж свіже мітингове повітря на політичних висотах, то конкурс, який організовує американська компанія Х'юллет-Паккард, саме для вас.

Ах, знову! Яких тільки конкурсів не було!

Якраз для тих, хто більше звик ворушити мізками, а не причаровувати стегнами, змагання у вас проводяться дуже рідко,— вважає керівництво фірми. А збоку (з Каліфорнії), як кажуть, видніше.

Оскільки Х'юллет-Паккард є лідером в галузі комп'ютерного й вимірювального обладнання, має представництва в 160 країнах, підтримує ділові контакти з провідними науковими центрами світу і щороку витрачає 1,5 мільярда доларів на дослідницькі програми, то чому вона не може ризикнути якоюсь дещицею й пошукати собі співробітників ще й на Україні?

Раптом саме тут у несправедливій невідомості пропадають інтелектуали, здатні створити найкращий алгоритм (методологію) — прототип в галузі розпізнавання образів. Котрі (інтелектуали, а не образи) до того ж не проти одержати в нагороду найновіші високоякісні комп'ютери.

Щоб визначити, кому ж адресувати 25 призів (за 1, 2, 3,... 25 місця), науково-дослідна лабораторія компанії планує в кінці вересня розглянути наукові роботи за темами:

— розпізнавання рукописного тексту,

— розпізнавання голосу (мова-в-текст),

— оптичне розпізнавання символів,

— розпізнавання медичних образів та зображень.

Якщо це те, про що ви давно мріяли, то, не відкладаючи, зверніться за додатковою (безкоштовною) інформацією до **Міжнародного центру інформаційних технологій [тел. (044) 290-74-31, факс 290-89-34, Київ-10, вул. Січневого повстання, 13]** і, можливо, саме Ваша, не примітна на перший погляд, голова буде визнана найсвітлішою.

Наталія ЗІНЕЦЬ.

Спорт

НАЙКРАЩА—ОЛЕКСАНДРА!

Як уже повідомлялося, банк «Інко» та Асоціація спортивних журналістів України встановила приз — 50 тисяч купонів — для найкращого спортсмена з Києва — учасника Олімпіади в Барселоні. Спеціальне журі вирішило нагородити чемпіонку Ігор з художньої гімнастики Олександру Тимошенко. Щиро вітаємо київську грацію із золотим виступом і матеріальною винагородою.

Футбол

ПЕРЕД ІРЛАНДІЄЮ — ІСПАНІЯ

Минулої суботи футболісти сімферопольської «Таврії» — чемпіони України-92 — на урочистому вечорі отримали з рук президента української Федерації футболу золоті медалі. А наступного дня команда чартерним рейсом з Сімферополя вилетіла до іспанського міста Ов'єдо, де візьме участь у міжнародному турнірі, на який запрошені окрім неї ще й клуби з Німеччини та Нідерландів.

— До Іспанії вирушили 18 гравців,— розповів головний тренер «Таврії» Анатолій Заяєв.— Відсутній лише Сергій Гладишев. Він, мабуть, віддав перевагу казанському «Рубіну», що виступає в першій лізі чемпіонату Росії.

— А яке ж у вас поповнення?

— Повернувся Сергій Полстянов, який попередній чемпіонат провів у тернопільській «Ниві». Оце і всі серйозні придбання. Решта новобранців — місцева молодь.

— Чи тільки турніром в Ов'єдо обмежиться перебування кримчан у Іспанії?

— Ні. Ми зіграємо ще й товариський поєдинок у Мадриді з командою другої ліги «Рей Валікано». Нагородою за це для нас буде... комплект спортивної форми. За нашої бідності такий подарунок дуже доречний.

— Чи готова команда до старту в національному чемпіонаті і розіграші Кубка європейських чемпіонів?

— Сподіваюся, що так. Звичайно, ми дуже хвилюємося, бо 19 серпня зіграємо в Дубліні з клубом «Шелбурн», про який ми маємо куцу інформацію. Знаємо, що ця команда заснована ще 1896 року, вісім разів вигравала чемпіонат Ірландії і тричі Кубок своєї країни. У її нинішньому складі грає багато перспективної молоді і група ветеранів, яка пройшла відмінну школу в професійних колективах Англії. Отож настроюємося на важку боротьбу...

Розмову вів
Олександр ПІЛАТ,
власний кореспондент «Голосу України».
Сімферополь.

СВЯТО НА БЕРЕЗІ ХОМОРИ

Звичайно, стадіон селища Першотравенськ (Баранівський район Житомирської області) — не «Маракана», але він затишний, сюди, на берег чарівної річки Хомори, залюбки приходять люди. А минулої неділі їх було дуже багато. Адже місцева команда «Енергія» — один з лідерів першості області — у товариському матчі приймала популярний в республіці футбольний колектив журналістів «Пресинг».

Жарко було на полі (температурний стовпчик підскочив майже до позначки сорок). Але суперники діяли в швидкому темпі. Спершу доля всміхнулася господарям, які вже в дебюті забили три м'ячі у ворота майстра спорту міжнародного класу Юрія Роменського. Але гості рук не опустили і поступово вирівняли гру. Буквально перед фінальним свистком «Пресингу» вдалося зрівняти рахунок — 3:3.

Після футбольного поєдинку в місцевому Будинку культури відбулася зустріч гостей з вболівальниками. Місцевих прихильників спорту цікавило багато: і національний чемпіонат, і зміни в командах, і збірна України. А ще — чому жоден з українських телекоментаторів не потрапив до Барселони? Зустріччю залишилися задоволені обидві сторони. А ми, гості, особливо вдячні за теплий прийом директорові заводу «Електрофарфор» Валентинові Кохні, голові селищної Ради народних депутатів Валентинові Макохицькому, начальнику команди «Енергія» Миколі Никитчину.

Цей матч входив до програми підготовки, яку «Пресинг» веде до поєдинку проти зірок української естради і театру, що пройде 13 вересня на Республіканському стадіоні. Там теж планується велике свято з лотереєю (головний приз — автомобіль), безкоштовне морозиво для дітей, пиво для татусів і ще багато цікавого та приємного.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.
Житомирська область.

Експрес-новини

ОСТАННІ ДЕТАЛІ

резолюції, що дозволить застосовувати силу для убезпечення поставок гуманітарних вантажів до Боснії й Герцеговини, допрацьовує Рада Безпеки ООН. Інша резолюція, яку розглядатиме цей оонівський орган, вимагатиме, щоб ворогуючі сторони відкрили гуманітарним організаціям доступ до таборів полонених на всій території колишньої СФРЮ. За деякими повідомленнями, остаточне голосування з цих резолюцій відбудеться сьогодні.

ЯПОНІЯ ЧЕКАЄ ЄЛЬЦИНА

Програму візиту Президента Росії Єльцина до Токіо у вересні цього року оголосило МЗС Японії. Передбачено, що в центрі переговорів російського Президента з японським прем'єр-міністром Міядзавою буде проблема Курильських островів. Єльцин також зустрінеться з імператором Акіхіто. За словами офіційних представників Японії, під час візиту сторони підпишуть низку двосторонніх угод, серед них і про співробітництво в освоєнні космосу. З Токіо Єльцин вирушить до Сеула.

ЗАНЕПОКОЄНІ БОЯМИ

в Кабулі ООН, США і Росія. Вони закликали покласти край міжусобним зіткненням моджахедів. Уже протягом тижня сили повстанців на чолі з Хекматіаром інтенсивно обстрілюють столицю Афганістану, вимагаючи виведення з неї узбецьких військових формувань, які були лояльні до попереднього ур. країни.

ІРАК ВИВЧАЮТЬ НЕ ТІЛЬКИ В ПЛАНІ ЗБРОЇ

Порушення прав людини в Іраку обговорювала вчора Рада Безпеки ООН. Засідання було скликане на вимогу США, Великобританії, Франції і Бельгії. Ці держави звинувачують Багдад у порушенні прав людини по всій країні, особливо курдів на півночі і мусульманшиїтів на півдні Іраку. Рада Безпеки заслухала доповідь спеціального слідчого Комісії ООН з прав людини.

УРЯД ПОЗИЦІЇ НЕ ЗМІНИТЬ

У намаганнях підірвати близькосхідний мирний процес звинувачують керівники Ізраїлю єврейських поселенців на окупованих арабських територіях. Останні протестують проти рішення офіційного Тель-Авіва припинити будівництво поселень на цих землях. Міністр закордонних справ Ізраїлю Перес заявив, що протести не примусять уряд змінити позицію.

КОЖЕН ІДЕ СВОЇМ ШЛЯХОМ

Таджикистанські політики внесли поправку в географію: віддалений колись Тегеран став набагато ближче до Душанбе

Спеціально для «Голосу України»

Зближення з Іраном — результат недавнього візиту до цієї країни таджикистанської делегації на найвищому рівні. Про це та інше — в інтерв'ю, яке дав кореспондентові «Голосу України» міністр зовнішніх зносин Республіки Таджикистан Худойберди Халікназаров.

— Ми розглядаємо підсумки цієї поїздки,— сказав він,— як позитивні. Підписано важливі документи, насамперед меморандум про основні принципи співробітництва. Економічним, торговельним, науковим і культурним питанням були присвячені окремі угоди. Ісламська Республіка Іран надала Таджикистану кредит на 50 мільйонів доларів для закупівлі сучасних технологій по переробці сільгосппродукції. Частина цих грошей піде на закупівлю рису, цукру, борошна та ряду інших продуктів.

— Чи можна стверджувати, що ця поїздка виявила пріоритети таджикистанської зовнішньої політики?

— Ми прагнемо до розвитку добрих взаємовідносин з усіма країнами, не оглядаючись на те, чи є вони ісламськими чи комуністичними. Тому я б не став стверджувати, що ми орієнтовані лише на Іран. Але, з другого боку, не слід забувати про етнічну, мовну, культурну й релігійну спорідненість таджиків та персів. Тож політики не можуть не враховувати прагнення народів до більш тісного зближення.

— Орієнтація на Іран у республіці справді сильна. І все-таки далеко не всі сприймають це однозначно. Я був свідком суперечки юнака-таджика і дівчини-персіянки. Один доказував, що в Ірані все гаразд, друга — що там не так уже все й гладко. Яке місце в цій суперечці зайняли б ви?

— В уяві більшої частини таджицької інтелігенції Іран є еталоном у сфері культури, в найширшому розумінні цього слова. Особисто мені це також імпонує. Там не процвітає корупція, оскільки духовенство — керівна сила суспільства — досить суворо стежить за дотриманням моральних устоїв. Багато досягнуто і в галузі економіки.

— Отже, найімовірніше, розвиток Таджикистану піде по «іранській моделі»?

— Нині передчасно говорити про це. Завдання таджикистанських політиків та дипломатів не в тому, щоб нав'язати народові ту чи іншу модель, а в створенні умов для його вільного спілкування з усім світом. Нехай люди йдуть одне до одного, обмінюються думками, ідеями, і коли таке широке спілкування стане реальністю, тоді й настане момент вибору.

— Багато розмов точиться навколо створення ісламської держави в Таджикистані. Таку можливість, наприклад, допускає голова ісламської партії відродження Мухаммад-шариф Хімматзода. Але її відкидає казій (глава мусульман Таджикистану) Акбар Тураджонзода.

— Я думаю, казій ближче до реальності. Далеко не все населення республіки готове жити за законами шаріату. До того ж лише одна з чотирьох найвпливовіших опозиційних сил в країні виступає за цю ідею. Три інші — за світський спосіб правління.

— Складається враження, що інтерес до республіки значно більше виявляють Іран і США, ніж Росія. Чи не вважаєте ви, що з боку російської дипломатії допущені прорахунки щодо Таджикистану?

— Я не став би надавати цьому питанню такого трагічного відтінку. Процес налагодження й розвитку міждержавних відносин між Росією та Таджикистаном має свої закономірності. Інша річ — недоробки. Мабуть, вони є.

— Які, на ваш погляд, перспективи розвитку зв'язків з Україною?

— Звичайно, ми хотіли б мати найкращі відносини з цією державою. Сподіваюсь на скору зустріч зі своїм українським колегою. І як тільки у нас з'являться фінансові можливості, постараємося відкрити в Києві своє представництво.

Юрій КУШКО.

Душанбе.

Власкори повідомляють

Єреван

ВІЙНА НЕ СТИХАЄ. ВОНА РОЗРОСТАЄТЬСЯ

Із закликом загнуздати агресивні дії Азербайджану звернувся до глав держав СНД, які підписали Ташкентську угоду про колективну безпеку, Президент Вірменії Л. Тер-Петросян. Приводом до такого кроку глави вірменської держави стали безпрецедентні дії азербайджанських збройних сил. Річ у тому, що коли досі Азербайджан офіційно вів війну проти Нагірного Карабаху, то тепер бойові дії переносяться на територію Республіки Вірменія.

Так, 9 серпня азербайджанські збройні формування атакували село Арцвашен Красносільського району Вірменії і після запеклих боїв захопили його. В результаті загинули і пропали безвісти 32 захисники села, а Вірменія втратила близько 46 квадратних кілометрів своєї території. По суті це означає пряме оголошення Азербайджаном війни Республіці Вірменія.

На брифінгу, присвяченому подіям в Арцвашені, керівник прес-служби Президента РВ Р. Шугарян заявив, що останні дії азербайджанської армії є демаршем офіційного Баку проти досить успішних результатів Римської зустрічі. Адже в Римі припинення вогню в НКР і на вірмено-азербайджанському кордоні, всупереч позиції Азербайджану та Туреччини, було визнане першочерговим завданням. Крім того, за словами Р. Шугаряна, захопленням Арцвашена Президент Азербайджану А. Ельчибей намагається підняти в очах азербайджанців свій авторитет, який дещо похитнувся.

За останніми повідомленнями з кордону, азербайджанська військова авіація вже регулярно вторгається в повітряний простір Вірменії. Так, нещодавно кілька військових вертольотів провели посилене бомбардування райцентру і декотрих інших населених пунктів Горисського району РВ.

Ара МЕЛІКСЕТЯН.

Погляд

ЦІНА СМЕРТІ

Людство давно навчилося торгувати смертю. Нині торгівля зброєю і наркотиками — дуже прибутковий бізнес. НА ЗНІМКУ: партію героїну вагою в 120 кілограмів захопили співробітники іспанської митниці на кордоні з Францією. Такої кількості «білої смерті» ще ніколи не перевозили нелегально через територію Іспанії. Її вартість на «чорному» ринку оцінюється в сотні мільйонів доларів. Справді, смерть коштує дорого.

Телефото Рейтер — ІТАР — ТАРС.

Телебачення

ЧЕТВЕР

13 серпня

І ПРОГРАМА УТ

8.00 З восьмої до дев'ятої.
9.00 Ретрокінозал. Художній фільм «Юлька».
10.10 В. Зубицький. «Гей, нозани». Вистава Київського дитячого музичного театру.
11.20 Мультфільм.
11.40 «В Умані, в Софіївці». Концертна програма.
12.30 УТН.
12.45 Українські музичні фестивалі.
16.00 УТН.
16.05 Для дітей. Веселка.
16.30 Романси П. І. Чайковського.
17.05 Дитяче музичне кафе. Подорож по Дніпру.
17.50 Документальний телефільм «Володимир зорав, Ярослав засіяв».
18.50 Співає «Галичанка».
19.00 УТН.
19.10 Телефільм «Коли в душі весна».
19.30 Нон-стоп рандеву.
20.30 Реклама.
20.35 Грає ансамбль «Камерата Таврика».
20.45 На добраніч, діти!
21.00 ДНІПРО.
21.35 Хроніка МВС.
21.45 Молодіжна студія «Гарт».
23.45 УТН.
0.00 Комерційний баскетбольний турнір на призи фірми «Новотроніка».

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.50 Мультфільм.
8.00 Новини.
8.20 «Багаті теж плачуть».
9.50 Мультфільм.
9.55 Прем'єра художнього телефільму «Бажання співати». 3 серія.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
13.10 Телеміксt.
13.55 Блокнот.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Мультфільми.
15.00 «Беноні та Роза». Художній телефільм. 2 серія.
16.00 «Добре, відмінно, чудово». Дитяча спортивна програма.
16.20 Дитячий музичний клуб.
17.00 Новини.
17.20 ...До шістнадцяти і старші.
18.00 «Багаті теж плачуть».
18.45 Підсумки XXV літніх Олімпійських Ігор.
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 Прем'єра художнього телефільму «Бажання співати». 3 серія.
21.50 Честь маю... Розвідка. Передача 2.
22.20 «Подвійна гра». Музична програма. У перерві — Новини.
0.00 «Беноні та Роза». Художній телефільм. 2 серія.

КАНАЛ «РОСІЯ». II ПРОГРАМА УТ

7.00 Вісті.
7.20 Час ділових людей.
7.50 «Острови чвар. Погляд з Японії». Частина 1.
8.20 Культура і ринок.
9.20 Дозвілля.
9.35 Програма «Ключ».
9.50 Фольклор. «Повитуха».
10.10 Мистецтво відображення.
10.40 Театральний роз'їзд.
11.50 «Санта-Барбара». 65 серія.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
15.00 Сигнал.
15.15 Мульти-пульти.
15.40 Пілігрим.
16.15 Там-там-новини.
16.45 Т.Ін.Ко
17.00 Бізнес і політика.
18.00 Парламентський вісник.
18.15 Київська панорама.
18.35 Телефільм «Хтось тут був».
18.55 Реклама.
19.00 Вісті.
19.20 Свято кожен день.
19.30 Кримінальні вісті.
19.45 Прем'єра багатосерійного телефільму «СРСР — США: велика гра». Фільм 3.
20.45 Концерт оперних виконавців України.
21.55 Реклама.
22.00 Вісті. Астрологічний прогноз.
22.20 Свічадо.
23.50 Телефото на згадку. Заслужений артист України В. Білоножко.

СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.30 Мультфільм.
13.50 Худ. фільм «Вершник без голови».
15.30 Музика.
19.40 Мультфільм.
20.00 Фільм «Втілення мрії» 8 серія.
20.25 Худ. фільм «Їхали в трамваї Ільф і Петров».
21.35 Музика.
21.50 Худ. фільм «Хамуссен».

ГОЛОС України

ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

РЕДКОЛЕГІЯ: Анатолій ГОРЛОВ, перший заступник головного редактора; Олександр БІЛИК, заступник головного редактора; Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, оглядач, завідуючий відділом культури; Борис СИДОРЕНКО, заступник головного редактора; Анатолій СОЛОНСЬКИЙ, редактор відділу кореспондентської мережі; Віталій СУДДЯ, відповідальний секретар.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-89-61; 441-89-46; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-44.

⊙ Рукописів не повертаємо.
⊙ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Індекс 60955.

Загальний тираж 447.500

Комбінат друку видавництва «Преса України».

252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

Зам. 0311152.

1 2 3 4 5 6 7 8 9